

**ZAKON Br. 04/L-065
O AUTORSKOM I SRODNOM PRAVU**

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O AUTORSKOM I SRODNOM PRAVU

**GLAVA I
OPŠTE ODREDBE**

**Član 1
Svrha zakona**

1. Ovaj zakon reguliše:

1.1. autorsko pravo koje, na osnovu intelektualnog vlasništva, pripada autorima uporedo sa njihovim delima iz oblasti književnosti, nauke i umetnosti, u nastavku autorsko pravo;

1.2. prava koja su na osnovu intelektualnog vlasništva srodna sa autorskim pravom, u nastavku: srodna prava i pripadaju:

1.1.1. izvođačima na osnovu njihovog izvođenja;

1.1.2. proizvođačima fonograma u odnosu na njihove fonograme;

1.1.3. filmskim producentima u odnosu na njihove videograme;

1.1.4. audiovizuelna medijska usluga programa na osnovu njihovih prenošenja;

1.1.5. proizvođačima osnove podataka na osnovu njihovih podataka;

1.1.6. izdavačima na osnovu njihovi izdanja;

1.3. administriranje autorskog i približnog prava;

1.4. zaštitu autorskog i srodnog prava;

1.5. sprovođenje ovog prava u odnosu na strane osobe.

**Član 2
Načela sprovođenja**

Administrativne mere, nadziranje, civilno-pravna i krivična zaštita određena ovim zakonom, sprovode se shodno opštim pravilima administrativne i sudske procedure.

**Član 3
Odnos između autorskog i srodnih prava**

1. Predviđena zaštita ovim zakonom za srodna prava, ni na koji način ne dotiče i ne utiče na zaštitu autorskog prava.

2. Dispozicije ovog zakona u vezi sa:

2.1. Elementima autorskog prava s pretpostavkom o autorstvu;

2.2. Ko-autorima i autorima spojenih dela;

2.3. sadržajem materijalnog prava autora i prava na posebnu kompenzaciju za privatnu ili neku ličnu reprodukciju;

2.4. odnosom između autorskog prava i prava na vlasništvo nad primerkom dela;

2.5. sa ograničenjima prava autora, obuhvatajući i obuhvaćena ograničenja;

2.6. računanjem početka i efekat završavanja vremenske zaštite autorskog prava kao i prenos autorskog prava;

3. Sprovode se slično i onoliko koliko pripada mutatis mutandis i u odnosu na srodna prava.

Član 4 Definicije

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Audiovizuelna medijska usluga** - usluga koja u uređivačkoj odgovornosti ponuđača usluga programa i čije je ključno načelo pružanje programa, u cilju informisanja, zabave ili edukacije javnost, putem mreže za elektronsku komunikaciju.

1.2. **Kolektivno društvo** - u smislu formirane asocijacije, u saglasnosti sa dispozicijama poglavlja III ovog zakona, kako bi sprovodilo zadatke i aktivnosti kolektivnog administriranja autorskog ili srodnog prava;

1.3. **Komercijalni stepen** - postupci jedne osobe koji se sprovode u cilju direktne ili indirektne materialne dobiti, izbegavajući sprovedena dela zadnjih korisnika ,koji deluju u poverenju;

1.4. **Objava** - kada se jedno delo, zaštićeno autorskim i srodnim pravom, daje na raspolaganju javnosti uz saglasnost nosioca prava;

1.5. **Moralna prava** - ekskluzivna prava koja štite integritet zaštićenog autorskog dela i personalitet njenog autora;

1.6. **Kancelarija** - Kancelarija za autorsko i srodno pravo koja funkcioniše u saglasnosti sa dispozicijama ovog Zakona;

1.7. **Vlasnik** - fizičko ili pravno lice koji poseduje neko originalno delo ili kopiju dela;

1.8. **Javnost** - veći broj ljudi koji su van ustaljenog porodičnog ili van kruga ljudi koje lično poznajete;

1.9. **Izdavanje** - kada se dovoljan broj kopija nekog dela koje je zaštićeno autorskim pravom, ili neki objekat srodnih prava ponudi javnosti, ili se daje u opticaj uz saglasnot nosioca prava;

1.10. **Videogram** - snimanje audio-vizuelnog dela ili slikovitih sekvencija sa ili bez

praćenja glasa i njihovo fiksiranje, na nosioce slika ili slika i glasa.

1.11. **Audiovizuelno delo** - su: kinematografski filmovi, televizijski i crtani, kratki videomuzički filmovi, reklamni filmovi, dokumentarni filmovi kao i ostala audiovizuelna dela, izražena u obliku niza pokretnih, povezanih izgleda, uz pratnju glasa ili bez njega, nezavisno od vrste predmetnog nosioca gde su fiksirana.

1.12. **Kompjuterski programi** – su programi izraženi u bilo kom kompjuterskom obliku, obuhvatajući i dizajnirani material pripremljen za njihovo stvaranje.

1.13. **Izvođač** - su glumci, pevači, muzicanti, plesači i ostale osobe koje putem glume, pevanja, jezika gestikuliranja ili pokreta, recitovanja ili nekog drugog načina, interpretiraju autorska dela ili izražavaju folklor kao i režiser pozorišne predstave, dirigent orkestra, dirigent hora, tonski majstor i umetnici cirkusa i varieteta.

1.14. **Proizvođači fonograma** - fizičko ili pravno lice koji, svojom inicijativom i odgovornošću, prvi izvrši fiksiranje zvuka neke interpretacije ili drugih zvukova kao i ostalih glasnih izraza. Smatra se da je proizvođač određenog fonograma osoba, ime kojeg, firme, pseudonima ili marke se, na uobičajeni način obeležavaju kao takvi na fonogramu, ili se prikazuju prilikom objave fonograma, dok se drugačije ne odredi.

1.15. **Fonogram** - fiksiranje zvukova nekog interpretiranja ili zvukova, ili nekih drugih glasnih izraza, osim u obliku fiksiranja koji su se spojili u audiovizuelno delo.

1.16. **Fiksiranje** - postavljanje zvukova ili glasnih izraza na nosioca od kojeg se mogu čuti, reprodukovati ili se prenose preko nekog sredstva.

17. **Filmski producent** - fizičko ili pravno lice koji, svojom inicijativom i odgovornošću, prvi izvršava fiksiranje nekog audiovizuelnog dela na videogramu. Smatra se da je filmski producent osoba, ime kojeg, firme ili marke, na uobičajeni način se obeležavaju na videogramu i, kao takvi, prikazuju povodom objave videograma, dok se drugačije ne odredi.

1.18. **Osnov podataka** - kolekcija samostalnih dela, podataka i ostalih materijala bilo kog oblika, regulisani na sistematski ili metodičan način, koji imaju poseban pristup preko elektronskih ili drugih sredstava, koji, prilikom uzimanja, proveravanja ili predstavljanja njenih sadržaja, sa kvalitativne i kvantitativne i, kvalitativne ili kvantitativne strane, zahteva suštinsku investiciju.

1.19. **Proizvođač osnova podataka** - fizičko ili pravno lice koje, svojom odgovornošću i inicijativom, prvi vrši suštinsko investiranje u smislu podstava 1. ovog stava. Smatra se proizvođačem određenog osnova podataka osoba, ime kojeg su, firme, nadimka ili marke, obeleženi na uobičajeni način na toj osnovi podataka, ili je to pokazano prilikom objave te baze, dok se drugačije ne odredi.

GLAVA II

POGLAVLJE A AUTORSKO PRAVO

Član 5

Autori dela iz područja književnosti, nauke i umetnosti uživaju zaštitu u vezi svojih dela i njihovih korišćenja, u saglasnosti sa ovim zakonom.

Član 6

1. Autorsko pravo je nedeljivo pravo jednog dela, koje pripada autoru, kao subjektu intelektualnog vlasništva za zaštićeno delo.

2. Autorsko pravo sadrži:

2.1. ekskluzivno lično ovlašćenje da bi se zaštitila povredljivost autorskog dela i ličnost autora, u nastavku: moralna autorska prava;

2.2. ekskluzivno imovinsko ovlašćenje da bi se zaštitili imovinski interesi autora, u nastavku: autorska imovinska prava;

2.3. ostala ovlašćenja autora u nastavku: ostala autorska prava.

Član 7

1. Autorsko pravo pripada autoru samom činjenicom stvaranja dela.

2. Da bi se uživalo autorsko pravo, ne zahteva se ispunjavanje bilo kakve administrativne formalnosti.

PODGLAVLJE B AUTORSKA DELA I USLOVI ZAŠTITE

Član 8 Zaštićena dela

1. Autorska dela su originalna intelektualna stvaralaštva u oblasti književnosti, nauke i umetnosti, koja su izražena na bilo koji način, ako se ovim zakonom ne predviđa drugačije.

2. Posebnim autorskim delima smatraju se:

2.1. usmena dela, kao što su govori, predavanja, kazivanja i ostala slična dela, izražena usmeno;

2.2. pisana dela, kao što su tekstovi i brošure, dnevne novine i ostali tekstovi iz oblasti književnosti, naučn i profesionaln literature kao i kompjuterski programi;

2.3. muzička dela, sa ili bez teksta, bez obzira da li su izražena preko nota ili nekog drugog oblika;

2.4. pozorišna dela, pozorišno-muzička dela i dela lutaka, obihvatajući i radio drame;

2.5. koreografska dela i dela pantomime;

2.6. filmska dela i ostala audiovizuelna dela;

2.7. fotografska dela i dela urađena sličnim procesom kao onim za fotografiju, kao što su umetničke fotografije, fotomontaže, fotooglasi, fotografije izveštača;

2.8. dela figurativne umetnosti iz oblasti slikarstva, skulpture, grafike, crteža;

2.9. dela arhitekture, kao što su skice, planovi, makete i izgrađeni objekti arhitektonskih i inženjerskih vrednosti iz oblasti arhitekture, urbanizma, arhitekture pejzaža i uređenja enteriera;

2.10. scenografska dela;

2.11. dela aplikativne umetnosti kao i industrijskog i grafičkog dizajna;

2.12. kartografska dela iz oblasti geografije i topografije;

2.13. naučna redstavljanja, obrazov ili tehnička kao što su: tehnički crteži, grafikoni, tabele, ekspertize, trodimenzionalna demonstriranja.

Član 9 Elementi autorskog dela

1. Nedovršeno autorsko delo, sastavni delovi dela kao i naslov autorskog dela, koji su sami po sebi originalno intelektualno stvaralaštvo, uživaju zaštitu kao i samo delo.

2. Nije dozvoljeno da se koristi kao naslov dela jedan naslov koji je prethodno korišćen za istu vrstu dela, ako takav naslov izaziva konfuziju u vezi autorstva dela.

Član 10 Nasleđeno delo

1. Autorskim delom smatra se i nasleđeno delo, prerađeno ili oblikovano, ako ispunjava uslove iz stava 1 člana 8. ovog Zakona.

2. Nasleđena dela su prevodi, adaptacije, aranžiranja, muzičke orkestracije i ostale prerade jednog postojećeg dela ili ostalog materiala.

3. Zaštitu uživaju i prevodi zakonskih tekstova, sudskih odluka i administrativnih akata, ako oni nisu urađeni za službeno objavljivanje.

4. Autorska prava, sada već postojećih dela, ne krše se u slučaju prerade tih postojećih dela.

Član 11 Kolekcije dela

1. Autorskim pravom se smatra kolekcija postojećih autorskih ili drugih materiala koji od izbora, adaptacije i koordinacije njihovih sadržaja, predstavlja originalno intelektualno stvaralaštvo, odnosno sopstveno delo, kao što su: enciklopedije, antologije, kolekcije kvotiranja, poezija ili dela u prozi, sadržaj folklornih izraza, dokumenata i sudskih odluka.

2. Kolekcijom se smatra i baza podataka sopstvenog dela, ostali regulisani podaci ili materiali, sistematizovani na metodičan način, kojima se pristupa po na osob, u elektronskim ili ostalim sredstvima.

3. Zaštita prema ovom članu se ne sprovodi prema kompjuterskim programima korišćenim za vršenje ili funkcionisanje elektronske baze podataka osim, ako su originalno stvaralaštvo.

4. Spajanjem postojećih dela u kolekciju, ne mogu se prekršiti autorska prava ovih autorskih dela. Spajanjem u kolekciju, postojeći material neće postati zaštićeno delo.

Član 12 Stvaranja bez zaštite

1. Pravna zaštita autorskog prava ne obuhvata:

1.1. ideje, načela, upustva, procedure, otkrića ili matematičke koncepte kao takve;

1.2. zakone, podzakonske akte i ostala načela;

1.3. službene materijale i izdanja parlamentarnih organa, vladinih i ostalih organizacija koji vrše javne funkcije;

- 1.4. službene prevode pravilnika i ostalih službenih materiala kao i međunarodnih sporazuma i ostalih instrumenata;
- 1.5. prikazivanja i ostale akte u administrativnim ili sudskim procedurama;
- 1.6. službene materiale objavljenih za informiranje javnosti;
- 1.7. folklorne izraze;
- 1.8. dnevne vesti i razne informacije koje imaju karakter redovnih izveštavanja medija.

PODGLAVLJE C AUTOR

Član 13 Fizičko lice

Autor je fizičko lice koji je stvorilo delo.

Član 14 Autorska pretpostavka

1. Osoba, ime, odnosno firma, nadimak ili znak koji je naveden na primerku dela, ili je istaknut povodom objavljivanja dela, pretpostavlja se da je autor dela, odnosno nosioc prava, dok se ne potvrdi suprotno.
2. Autorska prava na objavljena dela sa pseudonimom ili znakom, autor kojih je anoniman, pretpostavlja se da je izdavač ovlašćen za realizaciju, dok se ne otkrije identitet autora. Ako i objavljivač ostaje anoniman, pretpostavlja se da se za ista, ovlastio da ih realizuje osoba koja je izvršila objavu dela.
3. Stavu 2 ovog člana prestaje sprovođenje, ako se potvrdi identitet autora.
4. Nosioc prava prema stavu 2 ovog člana, treba autoru da prenese beneficije prizišle od autorskog prava, ako to ugovorom nije drugačije predviđeno. Prava dobijena od trećih osoba ostaju na snazi.

Član 15 Ko-autori

1. Ako je autorsko delo koje čini nedeljivu celinu, stvoreno u saradnji dve ili više osoba, oni se smatraju ko-autorima dela.
2. Autorsko pravo u ko-autorskom delu pripada svim ko-autorima i, administrira se njihovom saglasnošću, ako se drugačije ne predviđa ovim Zakonom ili ugovorom.
3. Ko-autor se ne može suprostaviti davanju svoje saglasnosti, za objavu ili korišćenje dela.
4. Ko-autori ne mogu administrirati prava na pojedini način, ako se nije postigao neki dogovor među njima.
5. Odnosi ko-autora, u odnosu na njihove delove materijalnih beneficija od iskorišćavanja dela, određuju se u srazmeru na doprinose svakog od njih u stvaranju dela, osim, ako ugovorom nije drugačije predviđeno.
6. Ako neko od ko-autora odustane od svog dela materijalne beneficije, povećavaju se delovi ostalih ko-autora, u srazmeri početnih veličina.

Član 16

Autori dela u spletu

1. Kada dva ili više autora sastave svoja dela u cilju zajedničkog korišćenja ili za neke oblike korišćenja, svako od njih uživa autorsko pravo u vezi svog doprinosa.
2. Odnosi među autorima dela u spletu, regulišu se ugovorom.
3. Dispozicije Člana 15, stava 3 do 6 ovog Zakona, sprovode se na analogan način mutatis mutandis i prema autorima dela u spletu.

PODGLAVLJE D

MORALNA PRAVA

Član 17

Pravo na prvo objavljivanje

1. Autor ima ekskluzivno pravo da odluči ako, kada i na koji način će se po prvi put objaviti njegovo delo.
2. Autor ima ekskluzivno pravo da informiše javnost ili da opiše sadržaj svog dela, dok delo nije objavilo pod njegovim ovlašćenjem.

Član 18

Pravo na priznavanje autorstva

1. Autor ima ekskluzivno pravo da se prizna i obeleži kao autor dela.
2. Autor ima pravo da odluči ako njegovo autorstvo treba da se prikaže sa imenom, nadimkom ili znakom.

Član 19

Pravo na integritet dela

Autor ima ekskluzivno pravo da se suprostavi bilo kakvoj deformaciji ili drugoj intervenciji na njegovom delu kao i bilo kakvom iskorišćavanju njegovog dela, ako bi takvo uplitanje moglo da prejudicira njegovu kreativnu reputaciju i poštovanje.

Član 20

Pravo na kajanje

1. Autor može opozvati pravo na vlasništvo koje je preneo na drugoga, ako zato ima jak moralan razlog, s uslovom da nosiocu prava kompenzuje realnu štetu, izazvanu takvim opozivom prava.
2. U slučaju sprovođenja prava na kajanje, imovinsko pravo nosioca prava se gasi. Ovo se izvodi isplatom kompenzacije.
3. Nosioc prava treba da u roku od tri (3) meseca od dana najave o opozivu prava, treba da upozna autora o meri pretrpljene štete od opoziva prava. Ako nosioc prava ne postupi ovako, pravo na kajanje se sprovodi završavanjem roka.
4. Ako autor kasnije ponovo želi da izvrši prenos prava u vezi korišćenja njegovog dela, i, ako nije prošlo deset (10) godina od korišćenja prava na kajanje, treba najpre, i pod pređašnjim uslovima, da ponudi ova prava, najpre prethodnom nosiocu prava.
5. Dispozicije ovog člana se ne sprovode za kompjuterske programe, audiovizuelna dela i za

bazu podataka.

PODGLAVLJE E IMOVINSKA PRAVA

Član 21 Pravo na korišćenje i njeni oblici

1. Autor ima ekskluzivno pravo na imovinsko korišćenje njegovog dela u bilo kom obliku kao i da dozvoli ili zabrani ostalim osobama korišćenje njegovog dela, ako se ovim zakonom drugačije ne predviđa.
2. Druge osobe mogu da koriste autorsko delo, na osnovu ovlašćenja autora za prelazak ekskluzivnih prava i, sa uslovima postavljenim od njega, ako se ovim zakonom drugačije ne predviđa.
3. Za svaki prenos prava za korišćenje dela, autoru pripada kompenzacija, ako se ovim zakonom ili ugovorom drugačije ne predviđa .

Član 22 Korišćenje dela

1. Autorska dela se mogu koristiti u materijalnom, nematerijalnom i modifikovanom obliku.
2. Korišćenje dela u materijalnom obliku obuhvata posebno ekskluzivna prava autora, kao u nastavku:
 - 2.1. pravo na reprodukciju,
 - 2.2. pravo na raspodelu ,
 - 2.3. pravo na davanje pod zakup,
3. Korišćenje dela u nematerijalnom obliku, posebno obuhvata ekskluzivna prava autora, kao u nastavku:
 - 3.1. pravo na javno interpretiranje;
 - 3.2. pravo korišćenja od Audiovizuelna medijska usluga;
 - 3.3. pravo na javno komuniciranje preko fonograma i videograma;
 - 3.4. pravo na javno predstavljanje;
 - 3.5. pravo stavljanja dela na javno raspolaganje.
4. Korišćenje dela u modifikovanom obliku posebno obuhvata ekskluzivno pravo, kao u nastavku:
 - 4.1. pravo na preradu;
 - 4.2. pravo na audiovizuelnu adaptaciju.

PODGLAVLJE F KORIŠĆENJE DELA U OBLIKU PREDMETA

Član 23

Pravo na reprodukciju

1. Pravo na reprodukciju je ekskluzivno autorsko pravo, da dozvoli ili zabrani fiksiranje njegovog dela ili primerka dela, na materijalnom držaču, načinjenom direktno ili indirektno, privremeno ili stalno, na bilo koji način ili oblik, u celosti ili delimično i, nezavisno od broja primeraka.
2. Delo je reprodukovano kada se vrši preko grafičkog umnožavanja, trodimenzionalne reprodukcije, otapanja, slikanja, audio ili video fiksiranja, elektronskog registrovanja.
3. Izgradnja arhitektonskog objekta prema projektu, smatra se aktom reprodukcije.

Član 24

Pravo na raspodelu

1. Pravo na raspodelu je ekskluzivno pravo autora da, daje ovlašćenje ili zabrani davanje u opticaj svog originalnog dela ili kopije, preko prodaje ili nekog drugog oblika prenošenja vlasništva, obuhvatajući i njihovu ponudu javnosti za tu svrhu.
2. Prvom prodajom ili prenosom vlasništva u neki drugi oblik, originala ili kopije dela, izvršen od autora ili, njegovim pristankom, pravo na raspodelu za taj original ili kopiju dela se gasi za teritoriju Republike Kosova.

Član 25

Pravo na iznajmljivanje

1. Pravo na iznajmljivanje je ekskluzivno pravo autora, da dozvoli ili zabrani da se original ili primerci njegovog dela daju na korišćenje na određeni rok, preko direktne ili indirektno materijalne zarade.
2. Dispozicije iz stava 1 ovog člana se ne sprovode za korišćenje:
 - 2.1. izgrađenog arhitektonskog dela;
 - 2.2. originala ili primeraka dela aplikativne umetnosti i industrijskog dizajna;
 - 2.3. dela, u slučaju njegovog gledanja tu za tu, originala ili njegovih primeraka u prostorijama institucije.
3. Autor koji je svoje pravo na iznajmljivanje preneo na proizvođača fonograma ili na filmskog producenta, zadržava pravo na pravu kompenzaciju od iznajmljivanja.

PODGLAVLJE G

KORIŠĆENJE DELA U NEMATERIJALNOM OBLIKU

Član 26

Pravo na javnu interpretaciju

1. Pravo na javnu interpretaciju je ekskluzivno pravo autora da dozvoli ili zabrani javno recitovanje, javnu muzičku interpretaciju ili javno predstavljanje svog dela.
2. Pravo na javno recitovanje je pravo na komuniciranje pisanih ili usmenih dela, preko recitovanja ili direktnog čitanja pred javnošću.
3. Pravo na javno ekzekutiranje muzičkog dela je pravo na komuniciranje muzičkog dela preko direktnog ekzekutiranja pred javnošću.
4. Pravo na javno predstavljanje je pravo na komuniciranje scenskih dela direktno pred javnošću.

Član 27
Pravo na javno izvođenje

Pravo na javno izvođenje je ekskluzivno pravo autora, da dozvoli ili zabrani recitovanja, interpretiranja ili predstave njegovog dela, da se emituju preko razglašaća, ekrana ili nekog drugog sredstva javnosti, koja se nalazi van zemlje ili izvornog prostora.

Član 28
Pravo na javno komuniciranje sa fonogramima ili videogramima

Pravo na javno komuniciranje preko fonograma ili videograma je ekskluzivno pravo autora, da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo, koje je fiksirano na fonogramu ili videogramu, komunicira sa javnošću preko tehničkih sredstava za audiovizuelnu reprodukciju.

Član 29
Pravo na javno predstavljanje

Pravo na javno predstavljanje je ekskluzivno pravo autora, da dozvoli ili zabrani da se preko tehničkih sredstava komunicira sa javnošću njegovo audiovizuelno delo, fotografska dela, figurativna dela, dela aplikativne umetnosti i industrijskog dizajna, koreografska dela i naučna ili tehnička prezentacija .

Član 30
Prenos i reemitovanje audiovizuelnog programa

1. Audiovizuelni medijski servisi licencirani od strane Nezavisne komisije za medije - NKM, kao i kablovski operatori i ostali operatori, bez obzira na tehnologiju koju koriste za emitovanje audiovizuelnog sadržaja, su dužne da prenose i reemituju program u saglasnosti sa važećim sporazumima o autorskim pravima.
2. Sporazumi o autorskim pravima koji se odnose na prenos i reemitovanje audiovizuelnih programa će važiti samo nakon registracije istih od strane kolektivnih udruženja, koje su licencirana od Kancelarija za autorska prava u sklopu Ministarstva kulture, u skladu sa članom 171. ovog zakona.
3. Sve žalbe u vezi sa kršenjem autorskih prava tokom prenosa i reemitovanja programa od strane audiovizuelnih medijskih servisa će razmatrati Nezavisna komisija za medije (NKM).
4. Nepoštovanje obaveza i odgovornosti od strane audiovizuelnih medijskih službi a koje se tiču prenosa i reemitovanja programa, kao što je određeno ovim zakonom, će razmatrati NKM u skladu sa odredbama zakona o Nezavisnoj komisiji za medije.

Član 31.
Kodirani programi

Ako je signal koji prenosi program kodiran, ako se emituje putem satelita ili neke druge platforme, vrši se pod uslovom da su sredstva za dekodiranje programa obezbeđena od strane audiovizuelnog medijskog servisa ili uz saglasnost istog

Član 32
Pravo na sekundarno emitovanje

Pravo na sekundarno emitovanje je ekskluzivno pravo autora, da dozvoli ili zabrani predstavljanje javnosti jednog dela za emitovanje ili, dela koje je dato na raspolaganju javnosti, preko razglašivača, ekrana ili sličnog sredstva.

Član 33
Pravo na davanje dela na raspolaganju javnosti

Pravo na davanje dela na raspolaganju javnosti je ekskluzivno pravo autora, da dozvoli ili zabrani, da se njegovo delo da na raspolaganju javnosti preko linearnog ili nelinearnog prenosa, na način koji omogućava individui da pristupi delu sa mesta ili u vremenu koje on odabere.

Član 34
Korišćenje dela u promenjenom obliku

1. Korišćenje dela u promenjenom obliku obuhvata:

1.1. pravo na preradu

1.1.1. pravo na preradu je autorsko pravo, da dozvoli ili zabrani prevođenje, scensku adaptaciju, muzičko priklađivanje ili preradu njegovog dela na neki drugi način, sa ciljem pretvaranja njegovog dela u nasledno delo;

1.1.2. pravo predviđeno u stavu 1.ovog člana se sprovodi i u slučajevima kada se autorsko delo, u nepromenjenom obliku, obuhvata ili uključi u neko novo delo;

1.1.3. autor izvornog dela zadržava ekskluzivno pravo za korišćenje njegovog dela u prerađenoj verziji, ako se ovim zakonom ili ugovorom drugačije ne predviđa.

1.2. pravo na audiovizuelnu adaptaciju.

2. Pravo na audiovizuelnu adaptaciju je ekskluzivno autorsko pravo, da dozvoli ili zabrani da se njegovo delo adaptira ili iskoristi za fiksiranje u audiovizuelno delo.

GLAVA III
OSTALA AUTORSKA PRAVA

Član 35
Pravo na pristup i prikazivanje

1. Autor ima pravo da pristupi originalu ili primerku svog dela koje je u ovlašćenju druge osobe, kada mu je to potrebno za reprodukciju ili preradu dela, ako se u suštini ne dotiču razložni interesi ovlašćenog.

2. Autor ima pravo da zahteva od posednika original svog figurativnog ili fotografskog dela, da mu ih privremeno preda u cilju prikazivanja.

3. Privremeno davanje originala, u saglasnosti sa stavom 2 ovog člana, posednik može da uslovi davanjem zadovoljavajuće monetarne garancije, ili pismenim ugovorom, zbog sigurnosti, u visini tržišne vrednosti originala.

4. Autor je obavezan da se brine da način pristupa delu ili njegovo prikazivanje rezultira sa što manje uznemiravanja za posednika. U slučaju da se original ili primerak dela oštete, autor zadržava objektivnu odgovornost i bez krivace za oštećenje.

Član 36
Pravo na prodaju-droit de suit

1. U slučaju preprodaje originalnog umetničkog dela, nakon njenog prvog otuđenja od autora, autor ima pravo da bude upoznat za otuđenje kao i pravo na kompenzaciju u vrednosti određene u ovom članu.

2. Obavezu kompenzacije prema prethodnom stavu, ispunjavaju na solidaran način: prodavac, kupac i posrednik koji se bavi prodavanjem umetničkih dela.

3. Originalnim umetničkim delom, prema stavu 1 ovog člana, smatraju se: slike, kolaži, crteži, tapiserije, skulpture, stvaralaštva od keramike ili stakla, fotografije kao i ostala umetnička dela. Kopije takvih dela smatraju se originalima, ako su stvoreni ili ovlašćeni od samog autora kao i napravljenih u ograničenom broju i, prema pravilu, izbrojanih i potpisanih od autora.

4. Kompenzacija na pravo preprodaje isplaćuje se u procentu prodajne cene originala u tržištu, ne računajući porez, ali sa uslovom da prodajna cena pređe iznos od dve hiljade (2.000) €.

5. Procent se, iz stava 4 ovog člana, određuje prema sledećim jedinicama cena, time što ukupna cena kompenzacije ne može biti veća od dvanaest hiljade i petsto (12.500) €:

5.1. 4% od dela prodajne cene iznad dve hiljade (2.000) € do pedeset hiljade (50.000) €;

5.2. 3% od dela prodajne cene iznad pedeset hiljade (50.000) € do dvesta hiljade (200.000) €;

5.3. 1% od dela prodajne cene iznad dvesta hiljade (200.000) € do tristapedeset hiljade (350.000) €;

5.4. 0.5% od dela prodajne cene iznad trista pedeset hiljade (350.000) do petsto hiljade (500.000);

5.5. 0.25% od dela prodajne cene iznad petsto hiljade (500.000) €.

6. Pravo na preprodaju ne može biti predmet napuštanja ili prenosa, za života autora, niti predmet prinudnog izvršenja.

Član 37

Pravo na javno pozajmljivanje

Pravo na javno pozajmljivanje je autorsko pravo na razložnu kompenzaciju, kada se original ili primerak njegovog dela daje na raspolaganje preko javne institucije, da bi se koristilo na određeno vreme i bez direktne ili indirektno imoninske dobiti.

2. Stav 1. ovog člana se ne sprovodi za korišćenje:

2.1. originala ili primeraka dela u bibliotekama i školama svih nivoa;

2.2. izgrađenim arhitektonskim delima;

2.3. originala ili primeraka dela aplikativne umetnosti i industrijskog dizajna;

2.4. originala ili primeraka u prostorima javne institucije u cilju posmatranja na licu mesta;

2.5. nameri pozajmljivanja među javnim institucijama.

3. Javno pozajmljivanje originala ili primeraka kompjuterskih programa i baza podataka je ekskluzivno pravo njihovog autora.

Član 38

Pravo na posebnu kompenzaciju

1. U slučajevima kada se autorsko delo, zavisno od njegove prirode, može reprodukovati i za privatno korišćenje u smislu člana 44 ovog zakona u obliku realizovanja audiovizuelnim fiksiranjem, autor ima pravo na deo posebne kompenzacije za jednu takvu reprodukciju njegovog dela.
2. Posebna kompenzacija iz stava 1 ovog člana za audiovizuelno fiksiranje, plaća se u slučaju prve prodaje ili uvoza novih praznih prenositelja za ton ili vid.
3. Posebna kompenzacija iz stava 1 ovog člana za fotokopiranje treba da se plati:
 - 3.1. u slučaju prve prodaje ili uvozom novih aparata za fotokopiranje,
 - 3.2. za svaku fotokopiju, ako je načinjena uz naknadu, imajući u obzir njihov mogući broj tokom godinu dana.
4. Terminima audio ili videofiksiranje kao i fotokopiranje, iz ovog člana, podrazumevaju se i ostale slične tehnike za reprodukciju.
5. Pravo na posebnu kompenzaciju se ne može ostaviti ili otuđiti za života autora i, ne može biti ni objekat prinudnog izvršenja.

Član 39

Plaćanje posebne kompenzacije

1. Posebnu kompenzaciju u smislu prethodnog člana 38 ovog zakona, plaćaju: proizvođači sredstava za fotokopiranje, proizvođači praznih prenosioća glasa ili vida kao i posednici aparata za fotokopiranje koji nude ili vrše plaćene usluge fotokopiranja. Uporedo sa proizvođačima, solidarni dužnici su i prodavci i uvoznici takvih sredstava i praznih prenosioća zvukova ili vida, osim kada se njihov uvoz vrši za privatno ili nekomercijalno korišćenje, kao deo ličnog bagaža, de minimis imports.
2. Proizvođači iz stava 1 ovog člana nisu obavezni da plaćaju posebnu kompenzaciju za one aparate ili prazne prenosioce zvuka ili vida koji se proizvode za eksport. Isto važi i za uvoznike sredstava ili praznih prenosioća zvuka ili vida, koja su uvezena u Republiku Kosovo i izvoze se, bez da se prvo ponude za prodaju na teritoriji Republike Kosova.
3. Osobe iz stava 1 ovog člana treba da, prema zahtevu društva za kolektivno administriranje ovih prava, predaju podatke u vezi vrste i broja aparata i prenosioća glasa ili vida, koja su prodali ili uvezli, kao i podatke o broju prodatih fotokopija, koja su potrebna da bi se obračunala posebna kompenzacija.

Član 40

Suma posebne kompenzacije

1. Opšte sume posebnih kompenzacija, prema članu 38 ovog zakona, koja pripada svim nosiocima prava, prema ovom zakonu, odobrava Vlada Kosova. Posebnim ugovorom između društva za kolektivno administriranje ovih prava i korisnika, mogu se postaviti posebne tarife ovih kompenzacija.
2. Suma posebnih kompenzacija iz prethodnog stava, određuje se odvojeno: za svaku vrstu prenosioća fiksiranog glasa ili vida, u zavisnosti mogućeg kapaciteta i trajnosti fiksiranja, obuhvatajući CD-ROM, DVD i slične prenosioce, za svaki aparat za fotokopiranje, obuhvatajući faks aparate, scenarija i td., u zavisnosti od njihovog kapaciteta, broja kopija u minuti i, mogućnošću fotokopiranja u boji, u duploj sumi od crno bele kopije, kao i za svaku kopiranu stranicu.
3. Sume iz stava 1 ovog člana određuju se u nominalnim vrednostima novca. Prilikom

određivanja njihove visine, uzima se u obzir moguće prostiranje prisustva efektivno tehnoloških zaštitnih mera na tržištu.

GLAVA IV OGRANIČENJA AUTORSKOG PRAVA

Član 41 Ograničenja autorskog prava

1. Ograničenja autorskog prava podrazumeva da se jedno delo može koristiti:

1.1. bez dozvole autora i bez plaćanja određene kompenzacije, u nastavku: slobodno korišćenje,

1.2. bez dozvole autora, ali sa plaćanjem određene kompenzacije.

2. Ograničenja prava autora važe samo u predviđenim izraženim slučajevima u ovom članu, dok se, opseg i način korišćenja ograničava u nameni kojoj služi, s uslovom da ne bude u suprotnosti sa normalnim korišćenjem dela i da se bezrazložno ne krše zakonski interesi autora.

3. U slučajevima kada se korišćenje dela dozvoljava prema dispozicijama ovog člana, obavezno treba da se naglasi ime autora i izvor, osim kada je ovo objektivno nemoguće ili kada ga uslovno ovaj zakon izuzima.

Član 42 Slobodno korišćenje i sprovođenje službenih procedura

Slobodno je korišćenje dela za potrebe javne bezbednosti ili za slobodne tokove delatnosti ili izveštavanja u administrativnim, parlamentarnim ili sudskim procedurama, bez da je obavezno da se napiše ime autora i izvor odakle je delo uzeto.

Član 43 Predavanja

1. Samo u cilju ilustracije predavanja po školama svih nivoa i, u okvirima nekomercijalne težnje, slobodno je:

1.1. javna interpretacija objavljenih dela ako je to direktan oblik predavanja u školi;

1.2. javna interpretacija objavljenih dela u neplaćenim školskim istraživanjima, s uslovom da se za to ne kompenzuje interpretator.

1.3. komuniciranje dela iz fonograma i videograma u cilju predavanja;

1.4. reprodukcija kratkih delova objavljenih dela, u cilju direktnog predavanja ili za ispite;

1.5. dalje audiovizuelno emitovanje školskih emisija;

1.6. reprodukcija školskih audiovizuelnih emisija u fonogramima ili videogramima, samo u cilju direktnog predavanja u prostorima školskih institucija.

Član 44 Privatna i sopstvena reprodukcija

1. U smislu člana 38 ovog zakona, reprodukcija objavljenih dela je slobodna, ako se to uradi do tri (3) primeraka i ako su se ispunili uslovi prema stavu 2 i 3 ovog člana;

2. Fizičko lice može slobodno reprodukovati jedno delo:

- 2.1. na bilo kakvom nosioču, ako to uradi za privatno korišćenje i bez direktnog ili indirektnog komercijalnog interesa, kao i da se primerci neće raspodeliti ili komunicirati sa javnošću;
- 2.2. na papiru ili drugom sličnom nosioču, korišćenjem za fotokopiranje ili nekim sličnim fotografskim tehnikama;
3. Javne biblioteke, javni arhivi, muzeji i obrazovne ili naučne institucije, mogu slobodno reprodukovati delo bilo kakvog predmetnog nosioča, ako reprodukciju vrše od primerka kojeg poseduju i bez direktnog ili indirektnog komercijalnog interesa;
4. Nezavisno od dispozicija i stava 1, 2 i 3 ovog člana, ne dozvoljava se reprodukcija pisanog dela u potpunom obimu knjige, muzičkih partitura, elektronskih baza podataka, kompjuterskih programa i u obliku izgrađenih arhitektonskih dela, ako se ovim zakonom ili ugovorom drugačije ne predviđa.
5. Nezavisno od dispozicija i stava 4 ovog člana, ali, u podudarnosti s uslovima iz stava 1 ovog člana, dozvoljava se:
- 5.1. potpuna reprodukcija jedne knjige, ako su izštampani primerci prodati najmanje pre dve (2) godine;
- 5.2. transkripcija muzičkih partitura pisanih ručnim rukopisom.

Član 45

Kratkotrajni snimci

1. Audiovizuelna medijska usluga koja ima pravo na emitovanje jednog dela, može slobodno izvršiti snimanje istog dela, sopstvenim sredstvima i za svoje potrebe.
2. Audiovizuelna medijska usluga može emitovati dato snimanje prema stavu 1 ovog člana samo jednom i, treba da ga obriše, ne kasnije od jednog meseca nakon emitovanja.
3. Snimak, referisan stavu 1 ovog člana, može se predati nekom službenom arhivu, s uslovom da on ima izvanredan dokumentaran karakter. Audiovizuelna medijska usluga treba odmah da upozna nosioca prava u vezi takve predaje.

Član 46

Osobe sa posebnim potrebama

Dozvoljena je reprodukcija, raspodela i komuniciranje sa javnošću objavljenog dela, u dobit osoba sa posebnim potrebama ali, u meri koja diktira posebna potreba. Takvo korišćenje je dozvoljeno, s uslovom da je direktno vezano sa osobama sa posebnim potrebama kao i da se ne vrši za direktan ili indirektan komercijalan interes.

Član 47

Ceremonije i proslave

Slobodno je korišćenje dela tokom verskih ceremonija i službenih proslava koja se organizuju od javnog autoriteta.

Član 48

Posebni slučajevi slobodnog korišćenja

1. Slobodni su akti privremene reprodukcije jednog dela, koji su prolazni ili propratni, koji su sastavni i suštinski deo nekog tehnološkog procesa, koji nemaju važnu ekonomsku nezavisnost i, imaju jedini cilj, da omoguće da se delo:

- 1.1. da se emituje u mreži među trećim strankama, preko posrednika, ili

1.2. da se zakonski koristi.

2. Slobodno je korišćenje objavljenog dela na drugom materijalu, ako se on slučajno obuhvati i ne predstavlja suštinski elemenat takvog korišćenja.

Član 49 **Pravo na javno informisanje**

1. Da bi imali slobodan pristup na informisanje javnog karaktera, slobodno je:

1.1. reprodukovanje, raspodelita i komuniciranje sa javnošću, audiovizuelnog dela koje predstavlja sastavne delove događaja o kome se izveštava ali, ne prelazeći meru izveštavanja o događaju dana;

1.2. reprodukovanje i komunikacija za javnost, na kratak način, u obliku recesije ili nekog drugog izveštaja sa sadržajem objavljenih dela autora;

2. Korišćenje kratih delova uzetih od raznih komentara i drugih, u javnim medijima objavljenih artikala, u obliku odražavanja dnevnih tema;

3. Korišćenje političkih govora i, ostalih govora održanih u javnim raspravama, u meri informativne svrhe.

Član 50 **Citiranja**

Slobodno je korišćenje u sopstvenom delu, odvojenih delova, nekog tuđeg, objavljenog dela ili, potpuno stranog objavljeneog dela iz oblasti fotografije, figurativnih umetnosti, industrialnog dizajna, arhitekture, aplikativnih umetnosti i kartografije, ako je to u smislu kritike ili obrade u samom delu autora, s uslovom da da to bude u podudarnosti sa načelima savesnosti i poštenja.

Član 51 **Slobodne prerade**

1. Prerada dela je dozvoljena:

1.1. ako se tiče privatne prerade ili neke druge sopstvene, koji nije na raspolaganju za javnost;

1.2. za preradu u parodiju ili karikaturu, ako to ne stvara ili ne može stvoriti zbuđenost u vezi sa izvorom;

1.3. ako se prerada podudara sa dozvoljenim korišćenjem i u zakonskom okviru.

Član 52 **Katalozi**

Slobodna je reprodukcija i raspodela u katalozima, izloženih dela figurativne umetnosti, aplikativne umetnosti i industrijskog dizajna kao i, fotografskih dela koja se od organizatora objavljuju da bi promovisao izložbu ili licitaciju, isključujući bilo kakav direktan ili indirektan komercijalni interes.

Član 53 **Dela postavljena na javnim mestima**

1. Dela postavljena na javnim prostorima i ostalim mestima gde je dozvoljen opšti javni pristup, koriste se slobodno.

2. Korišćenje dela iz stava 1 ovog člana nije dozvoljeno da se uradi u trodimenzionalni oblik ili, u istu svrhu kao izvorno delo a, niti za direktan ili indirektan komercijalni interes.

Član 54 Prikazivanje sredstava

U radionici, prodavnici, sajmovima i pogonima za popravku, dozvoljena je reprodukcija dela na fonogramu ili videu, kao i komuniciranje dela za javnost ali, samo u neophodnoj meri za prikazivanje rada sredstava koja se proizvode, prodaju ili popravljaju u takvim prostorima.

Član 55 Osnovi podataka

1. Zakonski korisnik objavljene baze podataka ili njegovog primerka, može slobodno da reprodukuje ili vrši promene na toj osnovi podataka, s uslovom da je to potrebno, da bi se pristupilo njegovom sadržaju i normalnom korišćenju tog sadržaja. Kada je korisnik ovlašćen da koristi samo jedan deo baze podataka, ova se dispozicija sprovodi samo za taj deo.

2. Svaka ugovorena dispozicija u suprotnosti sa stavom 1 ovog člana je bezvredna.

Član 56 Čitanke i školski tekstovi

Isplatom dotične kompenzacije dozvoljenje reprodukcija i uzimanje dotičnih, odvojenih delova objavljenog dela autora, odnosno, dela objavljenih ponaosob, iz oblasti figurativnih umetnosti, fotografije, arhitekture, aplikativnih umetnosti i industrijskog dizajna ako i kartografije, u čitankama i školskim tekstovima koja sadrže dela od više autora i koja su namenjena predavanjima po školama svih nivoa.

Član 57 Komentari Audiovizuelna medijska usluga i novinski članci

Nakon dotične isplate, treba da bude dozvoljena reprodukcija od strane štampe, komuniciranja javnosti ili, davanje na raspolaganje za javnost, objavljenih članaka o aktuelnim ekonomskim, političkim ili verskim temama, ili emitovanih dela ili ostalim tema istog karaktera, osim ako je takvo korišćenje, po navici, rezervisano od nosioca prava.

Član 58 Emitovanje dela sa objavljenih fonograma

Dozvoljava se odašiljaču emitovanje dela sa objavljenih fonograma, s uslovom da je, pre emitovanja, sa Kolektivnim Društvom, potpisao ugovor o visini, načinu i roku isplate za kompenzaciju.

Član 59 Socialne institucije

Isplatom dotične kompenzacije dozvoljena je reprodukcija i, dalje emitovanje emisija preko Audiovizuelna medijska usluga u domovima za starce, u bolnicama, zatvorima i sličnim socialnim institucijama.

Član 60 Obezbeđenje ograničenja prava

1. Ako nosioc prava sprovodi tehnološke mere u smislu dispozicija ovog zakona, on je obavezan da, korisniku ograničenja prava, iz članova 42 do 46 i člana 59 ovog zakona, na njegov zahtev ali, ne kasnije od četrnaest (14) dana od dana njegovog predstavljanja, stavi na raspolaganje

sredstva za korišćenje ovih ograničenja ali, s uslovom da se ona koriste samo u neophodnoj meri i, da korisnik ima zakonski pristup na zaštićeno delo, ili na objektu srodnih prava.

2. Ako nosioc prava ne ispuni obavezu prema stavu 1 ovog člana, korisnik ili društvo korisnika, mogu se obratiti kompetentnom sudu.

3. Gore navedeni stavi ovog člana, ne sprovode se:

3.1. ako je korisnik prava, dobrovoljno ili prema ugovoru, stavio korisniku na raspolaganje sredstva da bi iskoristio ograničenja takvih prava, u zadovoljavajućoj i neophodnoj meri;

3.2. prema tehnološkim merama, sprovedenim tokom ispunjavanja obaveza titularima prava iz gore navedenih stava ovog člana;

3.3. prema delima stavljenih na raspolaganju javnosti s ugovorenim uslovima, na način kako bi se učesnicima javnosti, omogućio pristup sa mesta ili, u vremenu koje oni individualno odaberu.

GLAVA V OGRANIČENOST TRAJANJA AUTORSKOG PRAVA

Član 61

1. Autorsko pravo traje za života autora i sedamdeset (70) godina nakon njegove smrti.

2. Autorsko pravo na anonimnim ili, delima sa nadimkom, nastaviti će se još sedamdeset (70) godina, nakon zakonskog otkrića dela. Kada nadimak ne ostavlja sumnju u vezi identiteta autora ili, ako autor otkrije svoj identitet tokom perioda od sedamdeset (70) godina nakon zakonskog otkrića dela, autorsko pravo će trajati u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana.

3. Autorsko pravo u delu ko-autora će trajati sedamdeset (70) godina od datuma smrti zadnjeg ko-autora.

4. Autorsko pravo u kolektivnim delima, traje sedamdeset (70) godina, nakon zakonskog otkrića dela, osim ako su se fizička lica koja su ih stvorila, identifikovala kao takva, u verzijama dela koja su se otkrila javnosti.

5. U slučaju identifikovanja autora, koji se obuhvataju u tim delima, sprovode se dispozicije stava 1 i 3 ovog člana.

6. Kada rok ne teče od smrti autora, a delo nije bilo zakonski objavljeno, autorsko pravo traje sedamdeset (70) godina od dana njegove smrti.

7. Kada se rok zaštite izračuna od dana otkrivanja ili zakonskog objavljivanja dela i, kada se delo objavi u tomovima, delovima, poglavljima, brojevima ili epizodama, rok zaštite se nastavlja za svaku stavku, odvojeno.

8. Nesuštinske razlike tokom izbora, korigovanja ili ređanja sadržaja kolekcije dela, ne produžuju rok zaštite prava na kolekciju.

9. Rokovi iz ovog člana se računaju od prvog januara godine koja sledi godinu u kojoj se gogađaj desi a koja je relevantna za početak roka.

Član 62 Efekat završavanja rokova

Završavanjem rokova trajanja zaštite, kao što se u ovom poglavlju određuje, zaštićeno delo sa autorskim pravom, prelazi u domen javnosti i slobodno je za korišćenje.

Član 63 **Pravo objavljivanja i pravo povlačenja**

Pravo objavljivanja i pravo povlačenja, referisano članu 17 i članu 20 ovog Zakona, traju za života autora.

Član 64 **Pravo autorstva i integriteta dela**

Nezavisno od dispozicija i članova 61 i 62 ovog zakona, obaveza o poštovanju autorskog prava, član 18 i, pravo na integritet dela, član 19, traje bez vremenskog ograničavanja.

POGLAVLJE VI **PRENOŠENJE AUTORSKIH PRAVA**

Član 65

Autor ne može preneti moralna prava na drugu osobu.

Član 66 **Nasledstvo autorskog prava**

Ekonomska prava i ostala prava kao i sprovođenje moralnih prava, koja traju nakon smrti autora, prenose se u podudarnosti sa dispozicijama o nasledstvu.

Član 67 **Prenos autorske imovine**

Prava na imovinu i ostala autorska prava, sastavni su delovi imovine njegovog nosioca i, mogu biti objekat pravnog prenosa.

Član 68 **Nosioci imovinskog prava**

1. Autor je prvi nosioc svih prava imovine i ostalih prava nad svojim delom.
2. Osim autora, nosioc prava iz stava 1 ovog člana, može biti i fizičko ili pravno lice na koga se prenose ova prava, zakonskom bazom ili pravnim postupkom.

Član 69 **Pravna obveza**

Prava koja se priznaju autoru zakonom, obuhvaćajući ovde i njihovo sudsku odbranu, pripadaju drugom nosiocu prava, u meri i na osnovu vrste koje se prenosu zakonom, ili pravnim dejstvom osim ako se ovim zakonom ne predviđa se drugačije.

Član 70 **Izvršenje**

1. Autorsko pravo, nedovršeno delo, neobjavljeni originali i rukopisi dela, ne mogu biti objekat izvršenja.
2. Predmet izvršenja mogu biti samo imovinske zarade iz autorskog prava.

Član 71
Odnos autorskog prava sa pravom svojine

1. Autorsko pravo je nezavisno od svojinskog prava nad predmetom gde je obuhvaćeno autorsko delo, ako se ovim zakonom drugačije ne predviđa.
2. Prenos, ponaosob imovinskog prava autora i ostalih prava nad autorskim delom, ne utiču na pravo svojine nad predmetom gde je obuhvaćeno autorsko delo, ako se u ovom zakonu ili ugovorom, drugačije ne predviđa.
3. Pravni prenos predmeta gde je obuhvaćeno autorsko pravo, ne utiče na posebna imovinska prava i ostala prava autora nad tim delom, ako se ovim zakonom ili ugovorom drugačije ne predviđa.

Član 72

Na zajedničkoj imovini supružnika, prelivaju se samo materijalne dobiti, koje proizilaze od korišćenja autorskih prava.

Neni 73

Vlasnik izgrađenog arhitektonskog dela može slobodno da preradi to delo.

Neni 74

1. Vlasnik koji teži da poništi original dela autora i, kada ima osnova da, autor ima razložni interes za očuvanje originala, ne može da poništi takav original, pre nego što ga je punudio autoru. Vlasnik ne može zahtevati više, nego što je realna vrednost materijala.
2. Ako je nemoguće da se original vrati, vlasnik ga može poništiti ali, treba da omogući autoru da napravi kopiju dela, na troškovima autora.
3. Vlasnik izgrađenog arhitektonskog dela, može da poništi to delo ali, autor ima pravo da ga fotografise i, traži da mu se predaju kopije planova o svom trošku.
4. Dispozicije ovog člana, ne utiču na zaštitu dela prema dispozicijama Zakona o kulturnoj baštini.

Neni 75
Ugovor o autorskom pravu

1. Autor može preneti drugoj osobi pravo na imovinu za korišćenje njegovog dela, preko potpisivanja ugovora ili, nekog drugog pravnog akta, osim ako se ovim zakonom drugačije ne predviđa.
2. Ugovor o autorskom delu posebno sadrži: imena ugovaračkih stranaka, naslov, odnosno identifikaciju dela koje je i objekat ugovora, prava, odnosno oblike korišćenja koja su objekat prenosa, oblike kompenzicije autora, eventualna ograničenja sadržaja, moguća ograničenja u teritorijalnom prostoru, vremensko trajanje.
3. Prema ugovoru za autorsko pravo, sprovode se dispozicije prinudnih prava, osim ako se ovim zakonom nije drugačije predvidelo.

Član 76
Obim prenošenja prava

1. Prenos nekih imovinskih prava ili nekih drugih sopstvenih prava autora, može se izvršiti sa ograničenjima u sardžaju, teritoriji i trajanju.

2. Prelazak imovinskih prava može biti ekskluzivno ili ne ekskluzivno:

2.1. ekskluzivni prenos ovlašćuje samo primaoca prava koji će, na određeni način u ugovoru, koristiti delo autora, isključujući ostale osobe, obuhvatajući i autora.

2.2. ne ekskluzivni prenos ovlašćuje primaoca prava koji će, na određeni način u ugovoru, koristiti delo autora, uporedo s autorom i bilo koje druge osobe koji je titular autorskog prava.

3. Nezavisno od dispozicija i stava ovog člana, ekskluzivni prenos prava na korišćenje određenog dela, ne zabranjuje autoru da koristi to delo u kolekciji njegovih odabranih dela, ili u kolekciji svih njegovih dela.

4. Ne ekskluzivan prenos, koji je autor dozvolio, pre nego da je potpisao ugovor o ne ekskluzivnom prenosu, ostaje na snazi u odnosu na primaoca ekskluzivnog prava, ako se ugovorom između autora i primaoca ekskluzivnog prava nije drugačije predvidelo.

Član 77

Pretpostavka mera za prenos prava

1. Ako zakonom ili ugovorom nije specifikovano da je prenos prava ekskluzivno ili neekskluzivno, smatra se da je prenos ekskluzivan.

2. Ako zakonom ili ugovorom nije specifikovan teritorialni prostor, smatra se da prenos važi samo za teritoriju Republike Kosovo.

3. Ako zakonom ili ugovorom nije specifikovano koja se prava ponaosob prenose, ili u kojoj se meri prenosi neko pravo, smatra se da su prenešena ona prava i, samo do te mere, koja je suštinska, da bi se postigla svrha ugovora.

Član 78

Daljnji prenos prava

1. Osoba koja je putem prenosa dobila imovinsko pravo ili neko drugo pravo autora, ne može bez dozvole autora, da izvrši daljnji prenos takvih prava na neku treću osobu, ako se ugovorom drugačije ne predvidi.

2. Dozvola prema stavu 1 ovog člana nije potrebna, u slučaju da je daljnji prenos posledica prodaje, bankrota ili redovne likvidacije pravnog lica, koji je nosioc prava.

3. Prenos određenog prava za korišćenje dela, ne podrazumeva i prenos prava na kompenzaciju autora, u slučajevima kada korišćenje dela autora, može da se vrši bez dozvole autora ali, uz obavezu plaćanja kompenzacije autoru.

4. Ako je dalji prenos, bez saglasnosti autora, zakonom ili ugovorom dozvoljen, prvi primaoc prava i, novi nosioc prava, zadržavaju solidarnu odgovornost prema autoru o ispunjenju obaveza iz ugovora za prenos.

Član 79

Pravila posebnih prenosa

1. Prenos jednog imovinskog prava ili nekog drugog prava autora, ne utiče na prenos ostalih prava, ako se Zakonom ili ugovorom drugačije ne predvidi.

2. U slučaju prenosa prava za reprodukciju dela, ne prenosi se i pravo za njeno registrovanje u

elektronskom obliku, kao i pravo na fiksiranje glasa ili vida, ako se Zakonom ili ugovorom drugačije ne predvidi.

3. U slučaju prenosa prava za davanje autorskog dela pod zakup, fonograma, odnosno videograma, autor zadržava pravo na kompenzaciju za svako davanje dela pod zakup. Autor ne može odustati od tog prava.

Član 80 **Pretpostavka povezanih prenosa**

U slučaju prenosa prava na reprodukciju dela, smatra se da se prenelo i pravo na raspodelu njenih primeraka, osim ako se ugovorom drugačije ne predviđa.

Član 81 **Prenos prava za periodična izdanja**

1. Ako autor prenese svoja prava u obliku obuhvatanja njegovog dela u kolekciju koja se periodično izdaje, smatra se da je izdavač dobio ekskluzivno pravo na reprodukciju i raspodelu dela.

2. U slučaju iz stava 1 ovog člana, prenos se vrši ekskluzivno nakon godinu dana, od dana izdavanja periodične kolekcije.

Član 82 **Bezvrednost**

1. Smatraju se bezvrednim, ugovaračka određivanja, kojima autor vrši prenos dole navedenih prava:

- 1.1. autorska prava u celini;
- 1.2. moralna prava;
- 1.3. imovinska prava nad svim njegovim budućim delima ;
- 1.4. imovinska prava, u još uvek nepoznatim oblicima za korišćenje njegovog dela.

Član 83 **Formaliteti**

1. Svi ugovori i ostale pravne delatnosti preko kojih se vrši prenos imovinskih prava i ostalih autorskih prava, ili se daju ovlašćenja za korišćenje dela koja se vrše u pisanom obliku, ako se Zakonom drugačije ne predviđa.

2. U slučaju nesaglasnosti sa stavom 1 ovog člana, sve diskutabilne ili nejasne definicije usmenog dogovora, interpretiraju se u korist autora.

Član 84 **Kompenzacija autora**

Kompenzacija autora može se odrediti: u jenokratnoj sumi, u zavisnosti od mere korišćenja dela, u zavisnosti od ekonomskih efekata korišćenja dela, u zavisnosti od veličine ili kvaliteta dela ili, kombinacijom ovih metoda kao i, uzimajući u obzir i ostale uslove, koji mogu uticati na njegovu visinu.

2. Ako se kompenzacija autora nije odredila ugovorom, treba da se odredi prema uobičajenim isplatama za vrstu dela, prema meri i trajanju korišćenja dela kao i ostalih okolnosti.

Član 85
Pravo na reviziju nesrazmerne kompenzacije

1. U slučaju da je zarada od korišćenja dela, u vidnom nesrazmeru sa ugovorenom kompenzijom u jednokratnoj sumi, autor ima pravo da traži promenu ugovora, u smislu pravog određivanja zarađenog dela.
2. Pravo iz stava 1 ovog člana zastareva u roku od dve (2) godine, od dana primanja k znanju, za postojanje nesrazmerne kompenzacije ali, najkasnije u roku od deset (10) godina, nakon isteka prava korišćenja autorskog dela.
3. Autor ne može odustati od njegovog prava prema članu 1 ovog zakona.

Član 86
Obaveza za držanje evidencije

1. U slučaju kada je kompenzacija određena u zavisnosti od realizovane zarade za korišćenje dela, korisnik autorskog prava, neminovno treba da drži određenu knjigu i ostale evidencije računovodstva, odakle se mogu konstatovati realizovani prihodi.
2. Korisnik dela je obavezan da, autoru ili njegovom predstavniku, omogući kontrolu evidencije iz stava 1 ovog člana, u određenim rokovima i, najmanje jednom godišnje, da mu pošalje i tačne izveštaje u vezi realizacije prihoda.

Član 87
Opoziv imovinskog prava

1. Autor može opozvati imovinsko pravo dato na korišćenje, ako je nosioc prava iskoristio to pravo u nedovoljnoj meri ili je uopšte nije iskoristio, čime su se vidno oštetili razložni interesi autora, ako se Zakonom drugačije ne predviđa.
2. Autor može pokrenuti pravo na opoziv, pre nego su prošle dve (2) godine, od dana kada je izvršio prenos prava na korišćenje ili je predao primerak dela, ako je ta predaja izvršena pre zaključenog ugovora. Ako je u pitanju članak, ovaj rok je tri (2) meseca, dok je za periodičnu štampu, godinu dana.
3. Autor može pokrenuti pravo na opoziv, samo onda kada je opomenuo primaoca za propratni opoziv i, kada mu je ostavio dodatni i razložan rok, kako bi iskoristio dato pravo.
4. U slučaju vršenja opoziva, dato pravo za korišćenje dela se gasi.
5. Autor treba primaocu prava da, na pravilan način kompenzuje izazvanu štetu, pravnim opozivom.
6. Autor ne može odustati od njegovog prava na opoziv, prema ovom zakonu.

KREU VII
POSEBNI UGOVORI ZA AUTORSKO PRAVO

Član 88
Predmet ugovora o objavljivanju

1. Ugovorom o objavljivanju, autor prenosi pravo na izdavača da se reprodukuje njegovo delo, putem štampanja i, pravo na raspodelu primeraka dela, dok izdavač prima obavezu da

reprodukuje i raspodeli delo i, da za to, plati autoru komnezaciju.

2. U slučaju kada delo nije objavljeno ugovorom o objavi dela, smatra se da je dat pristanak i za njegovo objavljivanje.

3. Ugovorom o izdaji, izdavač se može ovlastiti i za prevod dela na drugi jezik kao i za reprodukciju i njenu raspodelu.

4. Ugovor o izdaji, objekat kojeg je i izdanje članaka, crteža, karikatura i ostalih doprinosa autora u dnevnoj štampi i, onom periodičnom, nije neophodno da se uradi u pisanom obliku.

5. Predstavnik autora može da sklopi ugovor za izdanje samo onih dela, koja su po navici, određena u ovlašćenju autora.

Član 89 Sadržaj ugovora

1. Ugovor o izdanju dela posebno sadrži:

1.1. rok, unutar koga se autor obavezuje da preda izdavaču rukopis ili, neki drugi primerak dela, na način koji će omogućiti izdavaču izdavanje dela. Ako se ugovorom nije drugačije odredilo, ovaj rok je godinu dana od dana sklapanja ugovora;

1.2. rok, unutar koga se izdavač obavezuje da počne sa izlaganjem primeraka dela na tržište. Ako se ugovorom nije drugačije odredilo, ovaj rok je godinu dana, od dana prijema rukopisa ili nekog drugog, ispravnog primerka dela;

1.3. broj izdanja za koji je izdavač ovlašćen da izda. Ako se u ugovoru nije odredilo drugačije, izdavač ima pravo na jedno izdanje;

1.4. rok unutar kojeg je izdavač, nakon prodaje prvog izdanja, obavezan da počne sa vađenjem novih primeraka na tržište, ako je to ugovorom predviđeno. Ako se ugovorom nije drugačije odredilo, ovaj rok je godinu dana od dana kada je to autor zahtevao;

1.5. izgled i tehnički povez primeraka dela.

2. Ako je kompenzacija određena u procentu od cene na malo prodatih primeraka, u ugovoru za izdanje dela, treba da se odredi tiraž prvog izdanja. Ako to nije određeno, pretpostavlja se da se delo izdalo na najmanje pet hiljada (5.000) primeraka.

3. Ako se kompenzacija odredila u jednokratnoj sumi, u ugovoru treba neminovno da se odredi opšti tiraž primeraka koji će se odštampati. Ako to nije određeno ili ne rezultira svrsi ugovora, profesionalnim običajima ili drugim okolnostima, izdavač može da reprodukuje i raspodeli do petsto (500) primeraka.

Član 90 Obaveze izdavača

1.1. Izdavač je obavezan:

1.1. da brine o prodaji primeraka i da za to, s vremena na vreme informiše autora, na njegov zahtev;

1.2. da autoru, na njegov zahtev, u određenoj fazi tehničkog razmnožavanja, omogući korekturu;

1.3. da, prilikom pripreme svakog novog izdanja dela, omogući autoru ubacivanje dotičnih promena, s uslovom da to ne promeni karakter dela i, imajući u obzir celovitost ugovora

za izdavanje dela, da se ne pojavi nezrazmernost u pogledu obaveza izdavača.

Član 91 **Obaveza vraćanja rukopisa**

Rukopis ili neki originalan koji je predat izdavaču treba obavezno da se vrati autoru, osim članaka, crteža i ostalih doprinosa u dnevim novinama i onim periodičnim, ako se ugovorom drugačije ne predviđa.

Član 92 **Pravo prednosti izdavača**

1. Izdavač koji je dobio pravo za izdavanje dela u obliku knjige, ima pravo prednosti da, uporedo ostalih jednakih ponudiocima, to delo objavi u elektronskom obliku.

2. Pravo na prednost iz stava 1 ovog člana, traje tri godine, od dana ugovaranja datuma za izdavanje dela. Izdavač treba da se izjasni, u pisanoj formi, unutar trideset (30) dana, od dana primanja pisane ponude od autora.

Član 93 **Uništavanje neprodanih primeraka**

Ako izdavač teži da neprodane primerke dela proda kao stari papir, obavezan je da kupovinu najpre ponudi autoru, ako je uobičajeno dostupan, prema ceni običnog papira.

Član 94 **Uništavanje dela od prirodnih nepogodnosti**

1. Ako se jedini postojeći primerak uništi od prirodnih nepogoda, nakon što je predat izdavaču, autor ima pravo na kompenzaciju, onako kako bi mu pripadalo ako bi se delo objavilo.

2. Ako se iz razloga prirodnih nepogoda uništio kompletan pripremljen tiraž dela, pre nego je izbačen na tržište, izdavač ima pravo da pripremi novo izdanje, dok, autoru pripada kompenzacija samo za uništeno izdanje.

3. Ako se iz razloga prirodnih nepogoda uništio jedan deo pripremljenog tiraža dela, pre nego je izbačeno na tržište, izdavač ima pravo, bez dodatne kompenzacije, da umnoži isti broj primeraka, koliko ih je uništeno.

Član 95 **Završavanje ugovora**

1. Ugovor o izdavnju se završava:

- 1.1. ako autor umre pre završavanja dela;
- 1.2. ako su primerci svih ugovorenih tiraža prodati;
- 1.3. istekom roka za koji je ugovor zaključen;
- 1.4. raskidanjem ugovora u saglasnosti sa Zakona o obligacionim odnosima.

Član 96 **Razrešenje ugovora**

1. Ako izdavač ne izda delo u ugovornom roku ili unutar roka, iz stava 1 člana 89 ovog zakona, autor ima pravo da razreši ugovor o izdavanju, da zadrži, odnosno zahteva plaćanje određene

kompenzacije, kao i da traži odštetu.

2. Autor može da razreši ugovor o izdanju u slučaju da izdavač, nakon što je tiraž prethodnog izdanja prodat, dok, ugovor sadrži obaveze za ponovno objavljivanje, ne počne da izlaže na tržište primerke sledećeg izdanja, unutar roka, iz stava 1 člana 89 ovog zakona.

3. Izdavač može da razreši ugovor o izdavanju, ako mu autor ne preda rukopis ili neki drugi primerak dela, unutar roka iz stava 1 člana 89 ovog zakona.

4. Smatra se da se tiraž izdanja prodao, ako je broj neprodanih primeraka manji od sto (100).

Član 97

Ugovor o predstavi i ugovor o interpretiranju

Ugovorom o predstavi, odnosno ugovorom o interpretiranju autorskog dela, prenosi se korisniku pravo na predstavu, odnosno da javno interpretira njegovo delo, dok, korisnik preuzima obavezu da to delo predstavi, odnosno javno interpretira u određenom roku, na način i uslovima određenim ugovorom i, da autoru plati kompenzaciju.

Član 98

Pravo na predstavu, odnosno pravo na javno interpretiranje dela, autor može istovremeno da prenese na nekoliko osoba, ako se ugovorom drugačije ne predvidi.

Član 99

Nosioc prava na predstavu ili javno interpretiranje pozorišnog, pozorišno-muzičkog i koreografskog dela, sklapa ugovor za pozorišnu, koreografsku, scenografsku i kostimografsku režiju.

Član 100

Ako autor ne preda korisniku delo, unutar ugovorenog roka, korisnik može da razreši ugovor i da zahteva oštećenje.

Član 101

Rukopis, partitura ili drugi original dela, koji je objekat ugovora, vraća se autoru, ako se ugovorom drugačije ne predvidi.

Član 102

Korisnik se obavezuje da omogući autoru praćenje toka pripreme za predstavu, odnosno interpretiranje dela, da brine o dotičnim tehničkim uslovima za predstavu, odnosno interpretiranje dela, kao i da pošalje autoru ili njegovom predstavniku, program i da ga, s vremena na vreme, informiše o prihodima sa predstave, odnosno interpretiranje dela.

Član 103

Ako korisnik ne prikaže predstavu, odnosno ne interpretira delo u ugovorenom roku, autor može da razreši ugovor i zahteva oštećenje, osim ovoga on može da zadrži isplaćenu kompenzaciju, odnosno da zahteva isplaćivanje ugovorene kompenzacije.

Član 104

Ugovor o obrađivanju dela

Ugovorom o obrađivanju autorskog dela, autor prenosi pravo da se njegovo delo obradi u obliku scenske adaptacije, audiovizuelnim prilagođavanjem ili za druge načine korišćenja dela u

promenjenom obliku.

Član 105 **Ugovor o narudžbini autorskog dela**

1. Ugovorom o narudžbini autorskog dela, autor preuzima obavezu da za naručioca stvori autorsko delo i da mu preda original ili primerak dela, dok naručilac preuzima obavezu da autoru plati kompenzaciju.
2. Naručilac može da nadzire proces stvaranja dela i da daje uputstva ali, ne ulazeći u slobodu umetničkog ili naučnog izražavanja autora.
3. Naručilac uživa pravo objave i raspodele dela, dok autor zadržava ostala prava, ako se ugovorom drugačije ne predvidi.
4. Dispozicije ovog člana se sprovode slično i onoliko koliko pripada mutatis mutandis i prema delu koje je autor stvorio, kao dobitnik javnog konkursa.
5. Prema ugovoru o narudžbini autorskog dela, sprovode se opšte dispozicije prinudnog prava, na analogan način, onih koji se tiču ugovora o delu, ako ovim zakonom drugačije ne predvidi.

Član 106 **Ugovor o kolektivnom delu autora**

1. Kolektivno autorsko delo je delo, stvoreno u saradnji nekoliko autora, spajajući njihove doprinose ponaosob, u jenu celinu, kao što su: enciklopedije, leksikoni, baze podataka, kompjuterski programi, kolekcije i ostala slična dela, sa inicijativom i pod upravljanjem jednog fizičkog ili pravnog lica, kao naručioca dela.
2. Za stvaranje kolektivnog dela sklapa se poseban ugovor. Ako se nisu ispunili uslovi iz stava 1 ovog člana, takav ugovor je bezvredan.
3. Smatra se da se naručilocu izvršio neograničen i ekskluzivan prenos, svih imovinskih prava i ostalih autorskih prava u kolektivnom delu, ako se ugovorom drugačije ne predvidi.
4. Naručilac kolektivnog dela autora uživa pravo na objavljivanje i korišćenje dela u svoje ime ali, u svakom primerku dela, treba da se postavi lista autora učesnika na stvaranju kolektivnog dela.

GLAVA VIII **POSEBNE DISPOZICIJE ZA NEKA AUTORSKA DELA**

Član 107 **Pravo na audiovizuelnu adaptaciju**

1. Ugovorom o audiovizuelnoj adaptaciji autorskog dela, autor prenosi filmskom producentu ekskluzivno pravo na obradu njegovog izvornog dela, da bi se snimilo i iskoristilo kao audiovizuelno delo.
2. Smatra se da autor izvornog dela, ekskluzivno i bez ograničenja, prenosi na filmskog producenta, pravo za adaptaciju izvornog dela u audiovizuelno delo, sva imovinska prava i ostala autorska prava na tom audiovizuelnom delu, njegovom prevodu i audiovizuelnoj adaptaciji, ako se ugovorom drugačije ne predvidi.
3. Nezavisno od dispozicijisa iz stava 2 ovog člana, autor izvornog dela čuva:
 - 3.1. rskluzivno pravo za dalju preradu audiovizuelnog dela u neki drugi umetnički oblik;

3.2. ekskluzivno pravo da dozvoli neku novu audiovizuelnu adaptaciju njegovog izvornog dela ali, tek nakon isteka deset (10) godina, od sklapanja ugovora, iz stava 2 ovog člana;

3.3. pravo na adekvatnu kompenzaciju od filmskog producenta, za svako uzajmljivanje videograma audiovizuelnog dela.

4. Autor izvornog dela ne može odustati od svog prava prema stavu 3 ovog člana.

Član 108 **Pretpostavka prenosa**

Ako se jedno izvorno delo stvorilo od dva ili više ko- autora, ali, samo jedan od njih daje pravo na audiovizuelnu adaptaciju, dok je drugi ko-autor, dobio svoj deo isplate za kompenzaciju, smatra se da je i drugi ko-autor, prećutno dao svoje pravo.

Član 109

Za dalji prenos dobijenog prava za adaptaciju nije potrebno ovlašćenje autora, u slučajevima kada filmski producent nije u stanju da uspešno završi delo.

Član 110

1. Ako se ugovorom nije drugačije predvidelo, smatra se da filmski producent ima pravo da naslov adaptiranog dela iskoristi kao naslov audiovizuelnog dela.

2. Autor izvorno dela, ako zahteva, ima pravo da njegovo ime i informacija da je audiovizuelno delo izvršeno prema njegovom delu, da se napiše u oglasu, filmskim programima i ostalim reklamnim sredstvima.

Član 111

Ugovor o audiovizuelnoj adaptaciji može sadržiti klauzolu o tome da, autor izvornog dela, ima pravo da pogleda scenario, pre početka produkcije.

Član 112 **Ko-autori audiovizuelnog dela**

1. Audiovizuelno delo je samostalna stvaralačka celina doprinosa ko-autora, koji su sarađivali u njenom stvaranju kao i delo u kome se utelovljuju doprinosi ostalih autora ali, koji se ne smatraju ko-autorima.

2. Ko-autori audiovizuelnog dela se smatraju: autor adaptacije, scenarijski autor, autor dialoga, direktor fotografije i glavni režiser.

3. Ako se muzika komponovala posebno za to delo, ko-autor dela je i kompozitor.

4. Ako animacija čini suštinski elemenat audiovizuelnog dela, ko-autor ovog dela će se smatrati i glavni animator.

5. Kompozitor muzike i animator, odnosno crtač, koji se ne smatraju ko-autorima dela, prema stavu 3 i 4 ovog člana kao i scenograf, kostimograf, šminker i montažer, smatraju se autorima dotičnih doprinosa u autorskom delu.

Član 113 **Ugovor o filmskoj proizvodnji**

1. Međusobni odnosi filmskog producenta sa autorima audiovizuelnog dela i autorima doprinosa,

kao i odnosi među samim ko-autorima, regulišu se putem ugovora za filmsku proizvodnju.

2. Ugovorom o filmskoj proizvodnji, autori audiovizuelnog dela i autori doprinosa, preuzimaju obavezu o stvaralačkoj saradnji prema filmskom producentu, u stvaranju audiovizuelnog dela i, prenose mu sva svoja imovinska prava nad delom, dok će filmski producent preuzeti obavezu da autoru isplati kompenzaciju.

3. Sklapanjem ugovora o filmskoj proizvodnji, smatra se da, ko-autori i autori doprinosa, na ekskluzivan način i bez ograničenja, prenose na filmskog producenta sva imovinska prava i ostala autorska prava nad audiovizuelnim delom, njegovih prevoda u drugim jezicima i ostale audiovizuelne prerade, kao i fotografije koje se tiču dela, ako se ugovorom nije drugačije predvidelo.

4. Nezavisno od dispozicija stava 3 ovog člana:

4.1. ko-autori zadržavaju ekskluzivno pravo do dalje obrade audiovizuelnog dela, u neki drugi oblik;

4.2. autori doprinosa zadržavaju ekskluzivno pravo da, njihove doprinose u audiovizuelnom delu, nakon završavanja dela, iz audiovizuelnog dela, odvojeno koriste, ako se time neće prekršiti prava filmskog producenta;

4.3. ko-autori i autori doprinosa, zadržavaju pravo na određenu kompenzaciju od filmskog producenta, za svako davanje videograma audiovizuelnog dela pod zakup.

5. Ko-autori i autori doprinosa se ne mogu odreći prava prema stavu 4 ovog člana.

Član 114 Kompenzacija autora

1. Ko-autorima audiovizuelnog dela pripada kompenzacija autora, odvojeno, za svako imovinsko pravo, ili neko drugo autorsko pravo koje su preneli filmskom producentu.

2. Filmski producent se obavezuje da, najmanje jednom godišnje, informiše ko-autore audiovizuelnog dela u vezi realizovanih prihoda, za svaki oblik ovlašćenja o korišćenju dela, kao i da im omogući da se upoznaju o podacima koja se referišu prihodima.

Član 115 Završavanje audiovizuelnog dela

1. Audiovizuelno delo se smatra završenim, kada se između glavnog režisera i filmskog producenta postigne saglasnost, da je prva standardna kopija završena.

2. Bilo koja promena prve standardne kopije, iz stava 1 ovog člana, ne dozvoljava se da se izvrši, bez postignutog dogovora između režisera i filmskog producenta.

3. Ne dozvoljava se uništavanje prve standardne kopije audiovizuelnog dela.

4. Ako jedan od ko-autora ili autora doprinosa, ne želi potpuno završavanje svog doprinosa u audiovizuelom delu, ili kada nema mogućnosti da se saradnja nastavi, ne mogu suprostaviti korišćenje svojih dotadašnjih doprinosa, u cilju potpunog završavanja dela. U tom slučaju, autor uživa prava u vezi njegovog dotadašnjeg doprinosa.

Član 116 Raskid ugovora

1. Ako filmski producent nije uspeo da završi audiovizuelno delo za tri (3) godine, od dana sklapanja ugovora za filmsko delo, ko-autori imaju pravo da raskinu ugovor, ako se ugovorom

drugačije ne predviđa.

2. Osim prava na raskid ugovora, ko-autori audiovizuelnog dela, imaju pravo na odštetu, ako filmski producent ne počne sa korišćenjem završenog audiovizuelnog dela, u toku jedne (1) godine dana, od dana završavanja prve standardne kopije, ako se ugovorom drugačije ne predviđa.

3. U slučajevima iz stava 1 i 2 ovog člana, ko-autori i autori doprinosa zadržavaju pravo na isplatu kompenzacije

Član 117 Prava nad fotografijom

U sklapanju ugovora za filmsku proizvodnju, smatra se da je direktor fotografije, preneo na filmskog producenta, sva prava za korišćenje fotografija, koje su napravljene tokom proizvodnje audiovizuelnog dela.

Član 118 Ograničavanje prava

Autor izvornog dela, koji je preneo pravo na audiovizuelnu adaptaciju, kao i ko-autori audiovizuelnog dela i autori doprinosa u audiovizuelnom delu, ne uživaju pravo na kajanje, član 20 i pravo na opoziv ekonomskih prava, član 87. ovog zakona.

Član 119 Kompjuterski programi

Ne uživaju zaštitu ideje i načela koja sadrže bazu bilo kog programskog elementa, obuhvatajući i one, koji sadrže osnov među stranicama.

Član 120

Ako je autor napravio kompjuterski program, ispunjavajući svoje radne zadatke, ili prema uputstvima svog poslodavca, odnosno ako je autor napravio kompjuterski program, na osnovu ugovora o naručivanju dela, smatra se da su se sva imovinska prava, i ostala autorska prava nad tim kompjuterskim programom, ekskluzivno i bez ograničenja prenela na poslodavca, odnosno naručioca programa, ako se ugovorom drugačije ne predviđa.

Član 121 Autorska prava

1. Autor kompjuterskog programa, ima ekskluzivno pravo da dozvoli ili zabrani, posebno:

1.1. reprodukciju sastavnih delova ili ompjuterskog programa u celini, bilo kojim sredstvom ili u bilo kakvom obliku, bez obzira da li je privremeni ili stalni. U slučaju da postavljanje, izlaganje, uključivanje, prenos ili deponovanje programa, zahteva njegovu reprodukciju da bi se izvršile ove delatnosti, neminovno je potrebna dozvola autora;

1.2. prevod, adaptaciju, regulisanje ili neku drugu obradu kompjuterskog Programa, kao i reprodukciju rezultata takvih promena, ali, ne dotičući prava osobe koja je te promene izvršila;

1.3. raspodelu originala kompjuterskog programa ili njenih primeraka, u bilo kom obliku, obuhvatajući i davanje pod zakup;

1.4. sutor može takođe da prenese prava iz podstava 1.3 ovog stava, trećim licima i ugovorom o davanju licence.

Član 122

Ograničenja autorski prava

1. Ako se ugovorom drugačije ne odredi, zakonski vlasnik kompjuterskog programa, bez autorskog ovlašćenja, može vršiti delatnosti prema podstavima 1.1 i 1.2, stavu 1 člana 121 ovog zakona, obuhvatajući i korigovanje grešaka ali, u meri koja je neophodna za korišćenje kompjuterskog programa u podudarnosti njegove svrhe.
2. Osoba koja uživa pravo na korišćenje kompjuterskog programa, bez autorskog ovlašćenja, može napraviti jednu rezervnu kopiju kompjuterskog programa, ako je to potrebno, za njegovo korišćenje.
3. Osoba koja uživa pravo na korišćenje kopije kompjuterskog programa, bez autorskog ovlašćenja može posmatrati, studirati ili probati funkcionisanje kompjuterskog programa, da bi ojačao ideje i načela, koja su osnov bilo kog elementa kompjuterskog programa, ako to čini tokom delatnosti postavljanja, izlaganja, uključivanja, prenosa ili deponovanja programa, za koji ima ovlašćenje.
4. Prema kompjuterskim programima, ne sprovode se dispozicije u vezi prava kajanja prema članu 20, prava na posebnu kompenzaciju prema članu 38 i prava na privatnu reprodukciju ili neku drugu ličnu potrebu, prema članu 44. ovog zakona.
5. Ugovaračka određivanja koja su u suprotnosti sa dispozicijama iz stava 2 i 3 ovog člana su bezvredna.

Član 123

Razlaganje

1. Nije neophodna dozvola autora, u smislu podstava 1.1 i 1.2 stava 1 člana 121 ovog zakona, da se izvrši reprodukcija koda ili, prevoda njenih oblika, kada su takva reprodukcija ili prevod neophodni, da bi se izvadili podaci o dostignuću međudelatnosti kompjuterskog programa, stvorenog na nezavisan način, sa drugim programima ili mehanizmima kompjutera, ako se ispune sledeći uslovi:
 - 1.1. da se te delatnosti vrše od vlasnika licence ili drugog ovlašćenog korisnika ili, u njihovo ime, od neke druge osobe;
 - 1.2. da potrebna informacija za rad na njemu, ranije nije bila lako razumljiva za osobe iz podstava 1.1 ovog stava;
 - 1.3. da se te delatnosti ograniče samo na onim delovima postojećeg programa, koja su neophodna za postizanje rada na njemu.
2. Zabranjeno je da uzete informacije sa delatnostima iz stava 1 ovog člana:
 - 2.1. da se koriste u druge svrhe,osim postizanje rada na kompjuterskim programima, stvorenih na nezavisan način;
 - 2.2. da se daju drugim osobama, osim kada je to neophodno za postizanje rada na kompjuterskom programu, stvorenog na nezavisan način;
 - 2.3. da se koriste za stvaranje, proizvodnju ili iznošenje na tržište drugog kompjuterskog programa, koji je svojim izgledom suštinski sličan, ili zbog bilo koje delatnosti, kojim se krši autorsko pravo.

3. Dispozicije iz stava 1 ovog člana, ne mogu se interpretirati na način kojim bi se dozvolilo njihovo sprovođenje, u suprotnosti normalnog korišćenja kompjuterskog programa, povređujući zakonska autorska prava.

4. Ugovaračka određivanja koja su u suprotnosti sa dispozicijama ovog člana su bezvredna.

Član 124 **Posebne mere zaštite**

1. Povredivost autorskog prava nad kompjuterskim programom smatra se:

1.1. svaka raspodela, obuhvatajući i ponudu o korišćenju jednog ili više primeraka kompjuterskog programa, za koji se zna da se može saznati da je nezakonit primerak;

1.2. vlasništvo u komercijalne svrhe primerka kompjuterskog programa, za koji se zna ili se može saznati da je nezakonit primerak.

Član 125 **Sprovođenje ostalih zakonskih dispozicija**

Odredbe ovog zakona u vezi kompjuterskih programa ne dotiču ostale zakonske dispozicije, u vezi kompjuterskih programa, kao što su ona za patente, marke za proizvodnju, zaštite poluodašiljača, zaštite od nelojalne konkurencije, službene tajnosti kao i prava na obavezu.

Član 126 **Autorsko delo iz radnog odnosa**

1. Kada se autorsko delo stvori od zapošljenog tokom radnog odnosa, ispunjavajući svoje radne obaveze ili obaveze prema uputstvima poslodavca, smatra se da su imovinska prava i ostala autorska prava, ekskluzivno i bez ograničenja, prenesena na poslodavca, za jedan desetogodišnji period od završavanja dela, ako se poslovnim ugovorom ili nekim drugim pisanim aktom sa poslodavcem, nije drugačije predviđeno.

2. Nezavisno od dispozicija stava 1 ovog člana, prava će se vratiti zaposlenom autoru, pre isteka tog roka, u slučaju smrti poslodavca, odnosno u slučaju likvidacije poslodavca, kao pravnog lica.

3. Ako poslodavac uopšte ne iskoristi imovinska prava nad tim delom, ili ih iskoristi u neznatnoj meri, zaposleni autor ima prava da zahteva od poslodavca, da mu ovaj prenese ta prava, srazmerno kompenzaciji troškova.

4. Ako nije drugačije ugovoreno između autora i poslodavca, zaposleni, kao autor dela, uživa pravo da traži od poslodavca dodatnu kompenzaciju, ako je njegova plata u vidnoj disproporciji sa zaradama ili realizovanim uštedama na osnovu korišćenja dela

Član 127

Nezavisno od ostalih dispozicija ovog zakona, autor dela ima ekskluzivno pravo da uključi svoje delo u kolekciju svojih izabranih dela ili u kolekciju svih njegovih dela.

Član 128

Imovinska i ostala prava autora koja se tiču osnove podataka ili kolektivnog dela stvorenih tokom radnog odnosa, smatraće se da su prebačena poslodavcu ekskluzivno i bez ograničenja, ukoliko se ugovorom drugačije ne predviđa.

Član 129 **Stvorena dela tokom školovanja**

Obrazovne institucije imaju pravo da potpuna dela ili dela učenika ili svojih studenata uključuju u

kolekcije školskih dela svojih učenika ili studenata, kao i da ove kolekcije reprodukuju raspodeljuju.

GLAVA IX PRIBLIŽNA PRAVA SA AUTORSKIM PRAVOM

PODGLAVLJE A PRAVA IZVOĐAČA

Član 130 Moralna prava izvođača

1. Izvođači imaju ekskluzivno pravo:

1.1. da se njihovo ime, pseudonim ili znak prikažu prilikom korišćenja njihovog interpretiranja;

1.2. suprotstavljati se svakoj deformaciji, unakaženju ili korišćenju interpretiranja, koja mogu povrediti njihovu čast i popularnost.

2. Ukoliko interpretiranje vrši ansambl izvođača, pravo iz podstava 1.1. stava 1. ovog člana zadržava ansambl kao celina, solisti i umetnički rukovodilac.

3. Tokom vrednovanja, ako se u nekom obliku korišćenja, povredi čast i poštovanje izvođača, uzeće se u obzir opravdana mera osetljivosti izvođača.

Član 131 Imovinska prava izvođača

1. Izvođač ima pravo da odobri ili zabrani:

1.1. fiksiranje njegovog direktnog interpretiranja;

1.2. reprodukciju njegove interpretacije u fonogramima i videogramima;

1.3. raspodelu fonograma i videograma koji sadrže njegovu interpretaciju;

1.4. davanje pod zakup, fonograma ili videograma, koji sadrže njegovo interpretiranje;

1.5. radiotelevizijski prenos njegove interpretacije uživo;

1.6. javno emitovanje njegovog interpretiranja uživo;

1.7. obrađivanje njegove, sada već fiksirane interpretacije;

1.8. stavljanje njegove interpretacije na javno raspolaganje.

Član 132 Pravo nadoknade

1. Izvođači imaju pravo na deo kompenzacije koju uzima proizvođač fonograma, za javno komuniciranje njihove interpretacije, iz objavljenog fonograma u komercijalne svrhe.

2. Izvođači koji prenose pravo na zakup, proizvođaču fonograma ili filmskom producentu, zadržavaju pravo odgovarajuće nadoknade od davanja pod zakup. Izvođači ne mogu odustati od ovog prava.

3. Izvođač ima pravo na deo iz posebne kompenzacije iz stava 2 člana 38 ovog zakona..

Član 133

Predpostavka prenosa

1. Sklapanjem ugovora za proizvodnju filma, pretpostavlja se da je izvođač ekskluzivno, i bez ograničenja, preneo filmskom producentu, sva svoja imovinska prava u vezi sa interpretacijom, ukoliko se ugovorom drugačije ne predviđa, onako kako je određeno u stavu 3 ovog člana.

2. Za svako imovinsko pravo koje je preneo, prema stavu 1 ovog člana, izvođač ima pravo na odgovarajuću kompenzaciju od strane filmskog producenta.

3. Izvođač ne može odustati od referisanog prava u stavu 2. ovog člana.

Član 134

Završavanje audiovizuelnog dela

Ako izvođač odbije završavanje svog doprinosa na audiovizuelnom delu, ili nema mogućnosti da ga završi, ne može se osporavati da njegov doprinos, sada već dat, da se iskoristi za potpuno završavanje dela. Izvođač uživa dotična prava za dotadašnji doprinos.

Član 135

Predstavnik ansambla izvođača

1. U vezi administriranja prava izvođača, ansambl predstavlja lice koje je pismeno ovlašćeno od većine članova ansambla.

2. Ako u interpretiranju dela, osim ansambla, učestvuju dirigent, solisti i nosioci glavnih uloga, koji istovremeno nisu članovi ansambla, za administriranje prava iz ovog zakona, obavezna je saglasnost svih ovih osoba, ukoliko se ugovorom između njih i ansambla, drugačije ne predviđa se.

3. Dispozicije stava 1 i 2 ovog člana ne tiču se dirigenata, solista i režisera pozorišnih predstava.

Član 136

Interpretacija iz radnog odnosa

U vezi sa interpretacijom koja je rezultat ispunjavanja radnih obaveza ili uputstava poslodavaca, tokom trajanja zapošljavanja, slično i koliko pripada mutatis mutandis sprovode se dispozicije ovog zakona, koji se referišu autorskim delima stvorenih u toku radnog odnosa.

Član 137

Vremensko trajanje zaštite

1. Imovinska prava izvođača traju pedeset (50) godina od izvršenog interpretiranja. Ako se fiksirano interpretiranje, u toku ovog perioda, objavilo na zakonit način ili komuniciralo sa javnošću, prava izvođača traju pedeset (50) godina od dana prvog izdavanja ili takovg prvog komuniciranja, u zavisnosti od toga koja je delatnost prvo izvršena.

2. Moralna prava izvođača traju bez vremenskih ograničenja.

PODGLAVLJE B

PRAVA PROIZVOĐAČA FONOGRAMA

Član 138

Prava proizvođača fonograma

1. Proizvođači fonograma imaju ekskluzivno pravo da odobre zabrane:

- 1.1. reprodukciju svojih fonograma;
- 1.2. raspodelu svojih fonograma;
- 1.3. davanje pod zakup svojih fonograma;
- 1.4. stavljanje svojih fonograma na raspolaganju javnosti,
- 1.5. preradu svojih fonograma.

Član 139

Pravo na kompenzaciju za komuniciranje fonograma javnosti

1. Proizvođač fonograma ima pravo na kompenzaciju za komuniciranje sa javnošću objavljen u komercijalne svrhe.

2. Ukoliko ugovorom između proizvođača fonograma i interpretatora nije predviđeno drugačije, proizvođač fonograma je obavezan da polovinu kompenzacije, iz stava 1 ovog člana, prenese na izvođače, interpretacije kojih se nalaze u njegovom fonogramu.

3. U smislu ovog člana, objavljeni fonogrami u komercijalne svrhe, smatraće se fonogrami koji se daju na raspolaganje javnosti.

Član 140

Pravo na posebnu kompenzaciju

Proizvođači fonograma imaju pravo na deo posebne kompenzacije iz stava 1 člana 38 ovog zakona.

Član 141

Vremensko trajanje prava

Prava proizvođača fonograma traju pedeset (50) godina od dana fiksiranja. Ako se tokom ovog vremena fonogram zakonito objavio, prava traju pedeset (50) godina od dana prvog objavljivanja. Ako se tokom ovog perioda nije zakonito objavljen, nego je zakonito komuniciran sa javnošću, prava traju pedeset (50) godina od dana prvog, zakonitog komuniciranja za javnost.

PODGLAVLJE C PRAVO FILMSKIH PRODUCENATA

Član 142

Prava filmskih producenata

1. Filmski producenti imaju ekskluzivno pravo da odobre ili zabrane:

- 1.1. reprodukciju svojih videograma;
- 1.2. raspodelu svojih videograma;
- 1.3. davanje pod zakup svojih videograma;
- 1.4. javnu predstavu svojih videograma;
- 1.5. stavljanje svojih videograma na raspolaganje za javnosti.

Član 143
Pravo na posebnu kompenzaciju

Producenti filma imaju pravo na deo posebne posebne kompenzacije, iz stava 2 člana 38 ovog zakona.

Član 144
Vremensko trajanje prava

Prava filmskih producenata traju pedeset (50) godina od prvog fiksiranja videograma. Ako se tokom ovog perioda, videogram objavio ili zakonito komunicirao sa javnošću, prava filmskih producenata traju pedeset (50) godina, od dana prvog objavljivanja ili prvog komuniciranja sa javnošću, u zavisnosti koja je delatnost najpre izvršena.

PODGLAVLJE D
PRAVA AUDIOVIZUELNA MEDIJSKA USLUGA MEDIJSKA USLUGA

Član 145
Prava audiovizuelna medijska usluga

1. Pružilac audiovizuelnih medijskih usluga ima ekskluzivno pravo da odobri ili zabrani:

- 1.1. fiksiranje svojih emisija;
- 1.2. reprodukciju svojih fiksiranih emisija;
- 1.3. raspodelu svojih fiksiranih emisija;
- 1.4. radiotelevizijsko ponavljanje emitovanja svojih emisija;
- 1.5. dalje emitovanje svojih emisija, kada se to vrši na onim mestima gde se ulaz za javost plaća;
- 1.6. stavljanje svojih fiksiranih emisija na raspolaganju za javnost.

Član 146
Vremensko trajanje prava

Prava Audiovizuelna medijska usluga traju pedeset (50) godina od dana prvog radiotelevizijskog emitovanja njihove emisije.

PODGLAVLJE E
PRAVA PROIZVOĐAČA BAZE PODATAKA

Član 147
Zaštita baze podataka

Zaštita baze podataka ili njenih sadržaja sprovodi se nezavisno od autorsko-pravne zaštite ili druge pravne zaštite. Prava koja postoje u vezi sa spojenim materijalom u bazi podataka i njihovom korišćenju, ostaju nedodirljiva.

Član 148
Objekat zaštite

1. Zaštita baze podataka u smislu ovog poglavlja sprovodi se:

1.1. prema ukupnoj sadržini baze podataka;

1.2. prema svakom suštinskom kvalitativnom i kvantitativnom delu ili njenim kvalitativnim ili kvantitativnim sadržajem;

1.3. prema nesuštinskim kvalitetnim i kvantitetnim delovima kao i Kvalitetnom i kvantitetnom sadržaju, kada se oni upotrebljavaju na ponovljeni način i sistematski, što se suprotstavlja normalnom korišćenju ove baze podataka ili se ovim previše dodiraju postojeći, zakonski interesi proizvođača baze podataka.

2. U smislu ovog poglavlja, zaštita ne obuhvata upotrebljene kompjuterske programe za vršenje ili funkcionalizaciju elektronske baze podataka.

Član 149

Prava proizvođača baze podataka

1. Proizvođač baze podataka ima ekskluzivno pravo da odobri ili zabrani:

1.1. reprofukciju baze podataka;

1.2. raspodelu njegove baze podataka;

1.3. davanje od zakup njegove baze podataka;

1.4. stavljanje njegove baze podataka na raspolaganju javnosti;

1.5. bilo koji drugi oblik komuniciranja sa svojom bazom podataka za javnost.

Član 150

Prava i obaveze zakonskih korisnika

1. Zakonski korisnik obavljene baze podataka ili njegovog primerka, može slobodno da koristi, kvalitativno i kvantitativno, kao i nesuštinske delove njegovog sadržaja, u bilo kom cilju. Ukoliko je korisnik ovlašćen da upotrebi samo jedan određeni deo baze podataka, dispozicije ovog člana će se primenjivati samo za taj deo.

2. Zakonski korisnik objavljene baze podataka ili primeraka, ne može vršiti radnje koje su u suprotnosti sa normalnim korišćenjem te baze podataka, čime bi se bez razloga, povredili prava proizvođača te baze podataka.

3. Zakonski korisnik objavljene baze podataka ili primeraka ili njenog primerka, ne može prekršiti autorska ili približna prava za dela ili predmete uključenih na toj u bazi podataka.

4. Svako ugovorno određivanje, u suprotnosti sa ovim članom je bezvredno.

Član 151

Zapošljavanje i ugovor naručivanja

Kada je baza podataka pripremljena od zaposlene osobe, ispunjavajući svoje radne obaveze ili prema uputstvima poslodavca, ili kada je urađena na osnovu ugovora o naručivanju, pretpostavlja će se da su sva prava za tu bazu podataka, ekskluzivno i bez ograničenja prešla na poslodavca, odnosno naručioca, ako se ovim zakonom ili ugovorom drugačije ne predviđa.

Član 152

Ograničenja prava

1. Zakonski korisnik objavljene baze podataka može slobodno koristiti suštinska dela njenog sadržaja :

1.1. za privatnu upotrebu i drugu unutrašnju upotrebu ukoliko se radi neelektronskoj bazi podataka;

1.2. za potrebe ilustracije predavanja ili naučnih istraživanja, s uslovom da se izvor napomene, u nekomercijalne svrhe, do zakonom određene mere;

1.3. za potrebe javnog obezbeđenja ili da bi se obezbedio pravilan tok delatnosti i izveštavanja u administrativnim, parlamentarnim i sudskim procedurama.

Član 153 Trajanje zaštite

1. Prava proizvođača baze podataka traje petnaest (15) godina od potpunog njenog stvaranja. Ako se baza podataka, na zakonit način objavila tokom ovog perioda, prava traju petnaest (15) godina od dana njene prve objave.

2. Svaka suštinski kvantitativna i kvalitativna promena kao i kvantitativna i kvalitativna promena sadržaja baze podataka, koja rezultira novim suštinskim, kvantitativnim i kvalitativnim investiranjem kao i, kvalitativnim i kvantitativnim, kvalifikiraće tu bazu podataka, novim vremenskim trajanjem zaštite. Suštinskom promenom sadržaja smatraće se dodaci, jedni za drugim, brisanja ili ostale promene na bazi podataka.

PODGLAVLJE F PRAVO IZDAVAČA

Član 154 Pravo udela za posebnu kompenzaciju

1. Izdavači imaju pravo udela na posebnu nadoknadu, iz člana 38, stava 3 ovog zakona.

2. Pravo iz stava 1 ovog člana traje pedeset (50) godina od zakonite objave dela.

Član 155 Neobjavljena dela javnog domena

1. Lice koji po prvi put objavljuje delo na zakoniti način ili komunicira sa javnošću, još uvek ne objavljenim delom, koje pripada javnom domenu, uživa istu zaštitu koja su i za imovinsko pravo i ostala autorska prava.

2. Prava u smislu stava 1 ovog člana traju dvadeset i pet (25) godina od prve zakonite objave, odnosno saopštenja dela za javnost.

Član 156 Naučna izdanja

1. Izdanja koja sadrže dela i tekstove za koje je zaštita završena, uživaju istu zaštitu kao što je za imovinsku zaštitu i ostala autorska prava autora, uako su rezultat naučnog zalaganja i ako se vidno razlikuju od poznatih prethodnih izdanja tih dela, preko rime, prelamanja ili ostalih uređivačkih karakteristika.

2. Pravo u smislu stava 1 ovog člana, traju trideset (30) godina od prvog zakonitog izdanja dela.

GLAVA III

POGLAVLJE A ADMINISTRIRANJE PRAVA

Član 157

1. Nosios autorskog prava ili ostalih približnih prava može administrirati svoja prava na individualan ili kolektivan način.

2. Autorsko pravo i približna prava administriraju se na individualan način, kada se za svako autorsko delo ili predmet iz približnih prava vrši ponaosob.

3. Aitorsko pravo i približna prava administriraju se na kolektivan način, kada administriranje pokriva mnoštvo autorskih dela ili predmeta iz približnih prava i istovremeno, mnoštvo nosioca prava u vezi toga.

POGLAVLJE B INDIVIDUALNO ADMINISTRIRANJE PRAVA

Član 158

1. Individualno administriranje prava, nosioc prava vrši individualno ili preko njegovog predstavnika na osnovu odgovarajućeg ovlašćenja.

2. Poslove ovlašćenog predstavnika može vršiti fizičko ili pravno lice.

POGLAVLJE C KOLEKTIVNO ADMINISTRIRANJE PRAVA

Član 159

Okviri kolektivnog administriranja prava

1. Kolektivno administriranje autorskih prava i približnih prava obuhvata:

1.1. neeksluzivni prenos prava za određene kategorije autorskih prava i predmeta približnih prava;

1.2. prikazivanje zahteva i sakupljanje kompenzacija za korišćenje određene kategorije autorskih dela ili predmeta iz približnih prava;

1.3. raspodelu sakupljenih kompenzacija nosiocima prava;

1.4. vršenje kontrole u vezi ispunjavanja ugovorenih i zakonskih obaveza od strane korisnika;

1.5. predstavljanje u realizovanju zaštite prava pred sudovima i ostalim organima.

Član 160

Sfera kolektivnog administriranja prava

1. Kolektivno administriranje prava dozvoljava se samo za zaštićene i sada već obavljene predmete i u slučajevima kada se tiče :

- 1.1. komuniciranja javnosti o muzičkim, nescenskim delima i pisanim delima, manjih prava;
- 1.2. duplificirane prodaje originala likovnih umetnosti, droits de suite;
- 1.3. javne pozajmice originala ili kopija dela;
- 1.4. kompenziranje za privatno ili drugo, lično korišćenje i fotokopiranje van mere, kao što se određuje dispozicijama ovog Zakona;
- 1.5. ponovljeno kablovsko emitovanje zaštićenih dela, osim sopstvenih emisija audiovizuelna medijska usluga, bez obzira dali se radi o njihovim sopstvenim pravima ili prenesenim pravima, od ostalih nosioca prava.
- 1.6. reprodukciju zaštićenih predmeta u fonogramima i videogramima, mehanička prava;
- 1.7. davanju pod zakup fonograma i videograma;
- 1.8. reprodukciju zaštićenih predmeta po čitankama i školskim tekstovima u cilju predavanja;
- 1.9. ponovljenom štampanju aktualnih članaka u dnevnim ili periodičnim objavama;
- 1.10. reprodukcijom lepih figurativnih dela, fotografija, crteža i skica u dnevnim ili periodičnim objavama;
- 1.11. ponovnom objavom dela ili kratkih književnih dela u dnevnim ili periodičnim objavama;
- 1.12. reprodukciju i komuniciranje javnosti zaštićenih dela, u okviru reklama koje ne traju više od šesdeset (60) sekundi;
- 1.13. reprodukciju komercijalne svrhe, dela, koja se nalaze u mestima gde javnost ima pristupa.

2. Prava od ponovnog kablovskog prenosa zaštićenih predmeta, vrši se samo preko društva za kolektivno administriranje prava, osim sopstvenih prenosa audiovizuelna medijska usluga, nezavisno dali se radi o njihovim sopstvenim pravima ili prenesenim pravima od strane ostalih nosioca prava.

Član 161

Društva za kolektivno administriranje prava

1. Kolektivno administriranje prava može se vršiti preko društava i nosioca prava, koja, za takvo izvršavanje delatnosti, imaju odobrenje od Kancelarije za autorska i srodna prava.

2. Za realizovanje određenih autorskih prava i nosioca prava iz društva za kolektivno administriranje prava iz stava 1 ovog člana, potrebno je ovlašćenje od autora ili od drugog nosioca prava.

3. Autorsko pravo u javnim predstavama muzičkih ili književnih neperformisanih dela, poznatih kao manja prava, mogu se administrirati od društva za kolektivno administriranje prava, i bez ovlašćenja autora i nosioca prava.

4. Kancelarija autorskih i ostalih srodnih prava, u daljem tekstu Kancelarija, izdaće odobrenje društvima za kolektivno administriranje prava, koja ispunjavaju profesionalne i zakonske kriterijume, određenih od Kancelarije.

5.Ukoliko društvo za kolektivno administriranje prava ne ispunjava utvrđene kriterijume za obavljanje takvih aktivnosti,kancelarija će poništiti dato odobrenje.

Član 162 Delatnost i status

1.U okviru delatnosti i ovlašćenja, društvo za kolektivno admnistriranje prava, stara se za administriranje i zaštitu autorskih i srodnih prava, mesnim i stranim nosiocima prava na Kosovu, kao i domaćim nosiocima ovih prava van Kosova.

2.Kolektivno administriranje autorskih i srodnih prava je jedina delatnost društva za kolektivno administriranje prava.

Član 163

1.Društvo za kolektivno administriranje prava je pravni subjekat, registrovan da bi na kolektivnan način administrirao autorsko i srodno pravo na Kosovu i, rukovodi se od njenih članova.

2.Društvo za kolektivno administriranje prava ima status nevladine i neprofitabilne organizacije.

3.Društvo za kolektivno administriranje prava deluje u svoje ime i na račun nosioca prava.

4.Sedište društva za kolektivno administriranje prava treba da bude na Kosovu..

Član 164

1. Društvo za kolektivno administriranje prava je nezavisno u obavljanju svoje delatnosti i preduzimanju organizativnih mera kao i ostalih potrebnih mera za njeno funkcionisanje i ispunjavanju ugovorenih i zakonskih obaveza.

2. Društvo za kolektivno administriranje prava je obavezno da obezbeđuje uslove za efektivno i imovinsko administriranje prava i interesa nosioca, uključujući i osoblje, tehničku opremu i šeme organizovanja. .

Član 165 Upravljanje

1. Društvo za kolektivno administriranje prava upravlja se od članova, preko njenih organa i u skladu sa statutom.

2. Organi društva za kolektivno administriranje prava su: Skupština, Upravni Odbor, Direktor i Nadzorni Savet.

3. Skupštinu društva za kolektivno administriranje prava čine svi njeni članovi.

4. Skupština društva za kolektivno administriranje prava, usvaja odluke sa generalne sednice članova, prostom većinom glasova .

5.Oblik i način odlučivanja u Skupštini, određuje se statutom društva za kolektivno administriranje prava.

Član 166 Statut

1.Statut je viši pravni akt i osnovni koji reguliše organizovanje i funkcioniranje društva za kolektivno administriranje prava.

- 2.Svi ostali pravni akti, trebaju biti u skladu sa statutom društva, prema stavu 1 ovog člana.
- 3.Statut društva za kolektivno administriranje prava sadrži dispozicije koje posebno regulišu:
 - 3.1.objektive i zadatke društva za kolektivno administriranje prava;
 - 3.2. vrstu prava koje se administriraju na kolektivan način;
 - 3.3. odnose sa nosiocima prava i korisnicima prava ;
 - 3.4. preuzimanje i gubljenje autorskog kvaliteta;
 - 3.5. identične kategorije nosioca prava i kategorije članstva;
 - 3.6. prava članova i način glasanja po kategoriji članstva;
 - 3.7. obaveze članova i pravila dobrog ponašanja;
 - 3.8. sistem upravljanja društvom;
 - 3.9. osnovna načela za raspodelu dohodaka, nosiocima prava;
 - 3.10. sistem nadziranja finansijskog i ekonomskog administriranja;
 - 3.11.obavezu podnošenja računa prema nosiocima prava i prema Kancelariji;
 - 3.12. informisanje članova i javnosti.
- 4.Statut usvaja Skupština Društva za administriranje prava na generalnoj sednici.
- 5.Statut podleže saglasnosti Kancelarije o Autorskom i Srodnom Pravu.

Član 167 **Opšte tarife i tarifski sporazumi**

1. Iznos kompenzacije koju treba isplatiti korisnici za razne oblike korišćenja zaštićenih predmeta, određuju se opštim tarifama..
2. Opšte tarife predlaže Upravni Bord društva i usvaja Skupština Društva .
3. Opšte tarife predložene po stavu 2 ovog člana, podležu pregovorima sa organizacijama korisnika istih vrsta zaštićenih predmeta.
- 4.Ukoliko se ne postigne sporazum tokom pregovora, predviđenih stavom 3 ovog člana, obuhvaćene stranke na pregovorima, obavezne su da predlože posrednika..
5. U slučaju da predviđeno posredovanje u stavu 4 ovog člana, ne rezultira postizanjem sporazuma, opšte tarife prema ovom članu, podležu prihvatanju od Vlade Republike Kosova.
6. Ukoliko ne postoji organizacija korisnika iste vrste zaštićenih predmeta, individualni korisnik podleže opštim usvojenim tarifama.
7. Usvojene opšte tarife štampaju se u Službeni List Kosova.

Član168 **Pravilnik o raspodeli dohotka**

- 1.Kriterijumi i način raspodele kompenzacija, skupljena od korisnika zaštićenih predmeta,

predviđaju se pravilnikom o raspodeli kompenzacija.

2.Sakupljene kompenzacije raspodeljuju se nosiocima prava, u srazmeri sa realnim delom od korišćenja njihovih zaštićenih predmeta, u sveukupnoj komenzaciji koja su društva sakupila od korišćenja zaštićenih predmeta.

3.Prilikom određivanja udela nosioca prava u ukupnoj skupljenoj kompenzaciji, uzima se u obzir kategorija zaštićenih predmeta, njihov značaj za kulturno istorijski razvoj društva, oblici i mere korišćenja zaštićenog predmeta kao i ostali faktori koji bi na najtačniji način prikazali njen obim.

4.Pravilnik o raspodeli kompenzacija usvaja Skupština Društva za kolektivno administriranje prava..

5.Raspodelu nadoknada sakupljenih od korisnika zaštićenih predmeta, društvo realizuje najmanje jednom godišnje.

6.Raspodela treba da se oslonja na tačnim podacima.U njihovom nedostatku, ili kada bi njihovo obezbeđenje bio organizativni i finansijski teret, dozvoljeno je oslanjanje na baziranim vrednovanjima koji rezultiraju poverljivim relevantnim činjenicama

Član 169

Kosto društva za kolektivno administriranje prava

1.U skladu sa statutom i na osnovu odluke Upravnog Odbora, odvaja se jedan deo sakupljenog dohotka za pokrivanje troškova društva kolektivnog administriranja prava.

2.Društvo, u skladu sa Statutom i odlukama Skupštine Društva, osniva Fond u cilju kulturnih aktivnosti od posebnog značaja, staranju o zdravlju i socijalnom statusu svojih članova.

3.Za predviđeni fond prema stavu 2 ovog člana, društvo za kolektivno administriranje prava, odvaja 10% celokupnog iznosa sakupljenih sredstava, tokom jedne godine, od korisnika zaštićenih predmeta..

Član 170

Evidencija i obračun

1.Društvo za kolektivno administriranje prava, obavezuje da vodi i čuva evidenciju i popratnu dokumentaciju za sve relevantne činjenice u vezi sakupljanja kompenzacija kao i obračunu prihoda i rashoda.

2.Društvo za kolektivno administriranje prava vodi obračune po odgovarajućim standardima.

3.Društvo za kolektivno administriranje prava je obavezno da za svaku prethodnu godinu, pripremi godišnji izveštaj rada sa tačnim i sveobuhvatnim podacima kao i odraz relevantnih činjenica. Ovaj izveštaj stavlja se na raspolaganje članovima.

4.Najmanje trideset (30) članova društva za kolektivno administriranje prava mogu zahtevati da, jedan ili više nezavisnih auditora izvrše finansijsku kontrolu rada društva.

Članovi 171

Kancelarija autorskih i srodnih prava

1.Kancelarija za Autorska i Srodna Prava je administrativni organ koji je osnovan i funkcioniše u okviru odgovarajućeg Ministarstva za Kulturu.

2.Osnovna delatnost Kancelarije obuhvata:

2.1. davanje dozvole društvima za kolektivno administriranje prava;

2.2. uzimanje date dozvole društvu za kolektivno administriranje prava u slučaju neispunjavanja zakonom predviđenih kriterijuma.

2.3. nadziranje delatnosti i aktivnosti društva kolektivnog administriranja prava;

2.4. promovisanje i preduzimanje aktivnosti za davanje neophodnih informacija autorima, nosiocima prava i široj javnosti u vezi utorskih i srodnih prava;

2.5. praćenje međunarodnog zakonodavstva i davanje preporuka u vezi oblasti autorskih i srodnih prava.

Član 172

Davanje dozvole za kolektivno administriranje prava

1. Kancelarija autorskih i približnih prava daje dozvolu za kolektivno administriranje prava društvu koje:

1.1. ima sedište u Republici Kosovo;

1.2. poseduje odgovarajući prostora za Rad i profesionalnu uslugu sa najmanje jednom zaposlenom osobu sa završenim pravnim fakultetom;

1.3. kolektivno administriranje prava obavlja kao jedinu delatnost;

1.4. administrira prava u svoje ime i na račun nosioca prava.

2. Protiv odluke za ne davanje dozvole od strane Kancelarije, društvo nema pravo žalbe ali, u nadležnom Sudu može se pokrenuti tužba prema dispozicijama administrativne procedure.

Član 173

Uzimanje dozvole

1. Oduzimanje date dozvole za kolektivno administriranje prava, Kancelarija vrši ako se pojave okolnosti koje mogu biti uzrok za težak prekršaj dispozicija ovog zakona. Pre oduzimanja dozvole, Kancelarija obaveštava društvo za kolektivno administriranje prava, o razlozima, i daje mu vremenski rok, ne manje od trideset (30) dana, da bi se uklonio razlog za uzimanje dozvole.

2. Protiv odluke za uzimanje dozvole od strane Kancelarije, društvo nema prava na žalbu, međutim, u nadležnom Sudu se može pokrenuti tužba prema dispozicijama administrativne procedure.

Član 174

Obaveza korišćenja o davanja informacija

1. Korisnici zaštićenih predmeta kao i obveznici plaćanja posebne kompenzacije, obavezni su da omoguće društvu za kolektivno administriranje prava, kontrolu tačnog i blagovremenog ispunjavanja ugovora u vezi kolektivnog administriranja.

2. Korisnici zaštićenih predmeta obavezni su da upoznaju društvo za kolektivno administriranje prava, za naziv zaštićenog predmeta, gustinu i obim njegovog korišćenja kao i o ostalim uticajnim okolnostima u obračunavanju obaveze za kompenzaciju koja se plaća prema tarifi, nezavisno od toga što se zaštićeni predmet koristi na osnovu dobijene dozvole ili na osnovu ovog zakona.

3. U slučajevima kada je potrebna dozvola prema ovom zakonu, organizatori javnih kulturno umetničkih i zabavnih predstava kao i ostali korisnici zaštićenih predmeta, obavezuju se da prethodno uzmu dozvole od društva za kolektivno administriranje prava.

4. Ako organizator javnih kulturno umetničkih i zabavnih predstava kao i ostali korisnici zaštićenih predmeta, ne poseduju dozvolu u smislu stava 3 ovog člana, nadležni organ policije Republike Kosova, zahtevom nosioca prava ili društva za kolektivno administriranje prava, zabraniće javnu predstavu, odnosno korišćenje zaštićenog predmeta.

5. Korisnici zaštićenih predmeta, kada se ona mogu koristiti, bez potrebe prenosa prava, obavezni su, da jednom mesečno šalju društvu za kolektivno administriranje prava, podatke za svaki oblik i za svaku učestalost korišćenja.

6. Audiovizuelna medijska usluga su obavezne da šalju društvu za kolektivno administriranje prava, jednom mesečno izveštaje u vezi emulovanja zaštićenih predmeta tokom prethodnog meseca, predstavljajući ujedno i spisak autora, izvođača i proizvođača, naslove zaštićenih predmeta kao i učestalost njihovih korišćenja.

7. Ukoliko organizator javnih kulturno- umetničkih ili zabavnih predstava kao i ostali korisnici zaštićenih predmeta, odnosno Audiovizuelna medijska usluga, ne dostave informacije u smislu stava 5 i 6 ovog člana, smatraće se da je prekršio prava koje administrira društvo za kolektivno administriranje prava.

8. Vlasnik originalnog dela likovnih umetnosti, aukciona kuća, galerija ili drugi agent, obavezuje se da pošalje društvu za kolektivno administriranje prava, podatke o otuđenom originalu, autoru dela, prodavcu i novom vlasniku dela kao i cenu prodaje originala, unutar trideset (30) dana od dana ponove prodaje.

Član 175

Administrativni nadzor rada društva za kolektivno administriranje prava

1. Kancelarija će nadzirati, dali kolektivno društvo vrši svoje funkcije u skladu sa dispozicijama zakona.

2. Kancelarija, u svako vreme može tražiti od kolektivnog društva bilo koju vrstu informacije ili dokumenata u vezi kolektivnog društva ili kolektivnog administriranja prava, uopšte ili u vezi za jednog određenog autora, određenog dela ili korisnika i, može pregledati knjige ili bilo koji drugi dokument u vezi sa kolektivnim društvom ili kolektivnim administriranjem prava, uključujući i funkcionisanje i, troškove specijalnih fondova, ukoliko postoje.

3. Kancelarija može narediti kolektivnom društvu da obezbedi izveštaj kompanije auditiranja u vezi sa nekog specifičnog pitanja i unutar određenog delokruga od Kancelarije ali, ne više od jednm godišnje, troškovima kolektivnog društva

4. Kancelarija može imenovati jednog ili više svojih predstavnika, koji učestvuju na sastancima skupštine ili ostalih organa kolektivnih društava, sa pravom uzimanja reči, ali bez prava glasanja.

5. Kancelarija može izdati kolektivnim društvima obligativna upustva.

Član 176

Posredovanje

1. Kolektivna društva i predstavnici korisnika, na osnovu posredničkog sporazuma, mogu predložiti posredovanje u jednom sporu:

1.1. u vezi zaključaka jednog sveobuhvatnog sporazuma;

1.2. u vezi zaključaka jednog sporazuma o ponovnom kablovskom emitovanju prenosa;

1.3. u vezi:

- 1.3.1. upotrebe za dobrobit osoba nedostacima;
- 1.3.2. upotrebe u cilju učenja;
- 1.3.3. privatnu ili unutrašnju reprodukciju;
- 1.3.4. performiranje službenih radova ; i
- 1.3.5. prolazna snimanja izvršena od organizacija za emitovan programa
- 1.3.6. sporazum u vezi određivopštih tarifa.

2. Posrednik treba da je nezavisan, nepristrasan i neobavezan od instrukcija.

3. Posrednik treba da obezbedi da sve stranke vrše pregovaranja u dobroj nameri i ne ometaju ih, bez validnih opravdanja.

4. Posrednik može strankama predstaviti predloge u vezi rešavanja konflikta. Predlog za rešenje mora težiti prihvatanju, ako stranke postignu jedan sveobuhvatan sporazum ili sporazum o ponovnovljenom emitovanju, u toku tri meseca, nakon prihvatanja predloga.

5. Konfidencialnost mora da se obezbedi tokom procedure posredovanja.

6. Stranke će zajedički odabrati posrednika sa liste posrednika, određenih od Kancelarije.

7. Kancelarija treba pružiti administrativnu pomoć za posrednika.

8. Stranke treba kompenzirati posrednika za njegov rad.

9. Kancelarija treba detaljno definisati procedure posredovanja, nivo profesionalnih kompetencija kao i ostalih uslova koje treba ispuniti.

GLAVA XI ZAŠTITA PRAVA

POGLAVLJE A Lica koja uživaju zaštitu

Član 177

1. Osobi, kojoj su se prekršila prava koja se štite ovim zakonom, može tražiti zaštitu svojih prava i pravilnu odštetu, u zavisnosti od prekršaja.

2. Ista se zaštita prava može zahtevati i kada je opasnost vidna, od prekršaja prava, zaštićenih ovim zakonom.

3. Predviđena zaštita iz ostalih zakonskih dispozicija, ostaje nedodirljiva.

Član 178 Solidarnost stranaka

1. Kada postoje više od jednog nosioca prava kojima je prekršeno pravo, koje se priznaje po ovom zakonu, svako od njih može tražiti zaštitu takvog prava u njenoj celini.

2. Kada postoje više od jednog prekršioca nekog prava, pravnom nosiocu, koji se priznaje po ovom zakonu, svaki od njih je odgovaran za celokupnu štetu.

Član 179 **Zaštita tehnoloških mera**

1. Smatra se da je osoba prekršila ekskluzivno pravo koje se priznaje po ovom zakonu, ako je izvršio bilo koju delatnost da bi izbegao tehnološke efektivne mere.

2. Smatra se da je osoba prekršila ekskluzivno pravo koje se priznaje po ovom zakonu, ako na njima radi, uvozi u cilju raspodele, prodaje, daje pod zakup reklamira za prodaju ili u komercijalne svrhe drži tehnologije, sredstvo ili program kompjutera, ili bez ovlašćenja vrši usluge, koje:

2.1. reklamiraju i prikazuju se ekskluzivno za izbegavanje tehnoloških efektivnih mera;

2.2. imaju vidan komercijalni cilj ili korišćenje samo u aspektu izbegavanja tehnoloških efektivnih mera;

2.3. dizajniraju se, proizvode, prilagođavaju ili rade, pre svega, za izbegavanje tehnoloških efektivnih mera.

3. U smislu stava 2 ovog člana, tehnološka mera je svaka tehnologija, kompjuterski program ili drugo sredstvo koje je predviđeno da tokom svog normalnog delovanja, spreči prekršaj zaštićenih prava. Ovo će se mere smatrati efektivnim, tamo gde ulazak ili korišćenje autorskog dela ili predmeta iz srodnih prava se kontroliše preko procesa zaštite, kojima se, na operativni i poverljiv način i ovlašćenjem nosioca prava, postižu ciljevi zaštite.

4. Ovaj će se član primeniti slično i onoliko koliko pripada mutatis mutandis i prema svakoj tehnologiji, sredstvu ili kompjuterskom programu, kojima će elektronske informacije administriranja prava, skinuti ili izmeniti.

Član 180 **Zaštita informacija realizovanja prava**

1. Smatra se da je osoba prekršila ekskluzivno pravo koje se priznaje po ovom zakonu, kada on vrši neke od dole navedenih radnji kojima podstiče, omogućuje, olakšava ili krije kršenja prava iz ovog zakona, kao što su:

1.1. izbacivanje ili promena bilo koje elektronske informacije u vezi administriranja prava,

1.2. reprodukcija, uvoz za raspodelu, davanje pod zakup ili komuniciranje javnosti nekog zaštićenog predmeta, sa koga je elektronska informacija administriranja prava, skinuta ili je izmenjena bez odgovarajućeg ovlašćenja.

2. Informacija administriranja prava u smislu stava 1 ovog člana, smatra se svaka ubačena informacija od nosioca prava, kojim se identifikuje predmet koji je objekat prava, autor, nosioc prava, vremensko trajanje i uslovi korišćenja kao i, brojevi i njihovi određeni kodovi, koji se beleže na primerku zaštićenog predmeta ili se prikazuju tokom komuniciranja zaštićenog predmeta.

POGLAVLJE B **SUDSKA ZAŠTITA**

Član 181 **Tužbeni zahtev**

1. U slučaju prekršaja ekskluzivnih prava utvrđenih ovim Zakonom, nosioc prava može zatražiti:

- 1.1. pronalaženje postojanja prekršaja prava;
- 1.2. puštanje u opticaj jedne odluke koja zabranjuje nastavak ponovljenih prekršaja ubuduće kao i neke pripreme akte za takve periodične prekršaje;
- 1.3. roba koja se stvara kao rezultat povrede prava, materijali i sredstva, uglavnom korišćena za stvaranje ili fabrikovanje robe koja vrše prekršaj prava, zahtevaće se definitivno da se sklone sa tržišta i unište, i troškovima prekršioca;
- 1.4. kompenzaciju materijalne štete što podrazumeva aktuelnu štetu i izgublenu zaradu, ili posebnu odštetu;
- 1.5. kompenzaciju nematerijalne štete kao rezultat prekršaja moralnog prava;
- 1.6. da se izvrši potpuno ili delimično proglašenje sudske presude, u masmedijima o troškovima prekršioca .

2. dispozicije podstava 1.3. stava 1 ovog člana, onoliko koliko su povezani uništavanjem, neće se primeniti za arhitektonske objekte, osim kada se uništenje objekta opravdava slučajnim okolnostima.

Član 182 Posebna odšteta

1. Umesto kompenzacije materijalne štete, nosioc prava može zahtevati da mu prekršioc preda sav stečeni prihod, za prekršaj prava.

2. Kada je ekskluzivno pravo, predviđeno ovim Zakonom, namerno prekršeno ili zbog teške nemarnosti, nosioc prava može zahtevati isplatu određenog iznosa ili nagrade i to, u duplom iznosu te sume, bez obzira na aktuelnu, od njega, prouzrokovanu štetu, kao posledice prekršaja. Ukoliko je takav prekršaj izvršen u cilju imovinske zarade, nosioc prava može zatražiti dohodak ili trostruku nagradu tog iznosa.

3. Ukoliko je materijalna šteta veća od odštete, u smislu navedenih stava, titular prava ima pravo da zahteva razliku do potpune kompenzacije štete.

Član 183 Monetarno odštećenje nematerijalne štete

Bez obzira na materijalnu odštetu od prekršioca, autor ili izvođač ima pravo da zahteva odgovarajuću monetarnu odštetu, zbog prekršaja njegovih moralnih prava.

Član 184 Prethodne mere

1. Ukoliko nosioc prava podnese osnovane dokaze, da se njegovo ekskluzivno pravo, prema ovom Zakonu, prekršeno i da ima izgleda da se odšteta rizikuje, sud može da, na zahtev nosioca prava, naredi privremenu konfiskaciju, pokretne i nepokretne imovine optuženog prekršioca, obuhvatajući i blokiranje njegovih bankarskih računa i ostalo bogastvo.

2. Ova mera obuhvata i mogućnost suda da naredi i sekvstriranje bankarsku i finansijsku dokumentaciju ili komercijalna dokumenta prekršioca ili, odgovarajući pristup u određenoj informaciji.

3. U slučaju da nosioc prava ima osnovane dokaze da kašnjenje u preduzimanju privremenih mera, iz stava 1 i 2 ovog člana može izazvati nepopravljivu štetu, ili da te mere, kasnije mogu biti neefektivne, sud može narediti i sprovesti mere, bez prethodne najave i saslušanja druge stranke inaudita altera parte

4. Procedura u vezi prethodnih mera sprovodi se u roku od 3 dana nakon postavljanja zahteva.

Član 185 Privremene mere

1. U slučaju da nosilac prava prikaže osnovane dokaze da mu je njegovo pravo povređeno, u saglasnosti sa ovim Zakonom, ili ako postoji neizbežna opasnost od prekršaja, sud može da, uz zahtev nosioca prava, naredi neku privremenu meru, koja je prihvatljiva da bi obezbedio zahtev nosioca prava:

1.1. zabranu očekivanih prekršaja ili zabranu nastavka i izvršavanja pretpostavljenog prekršaja.

1.2. zaplenu ili izuzimanje iz prometa roba, posumnjene za prekršaj nekog prava prema ovom zakonu, radi sprečavanja njihovog ulazka na tržište;

1.3. konfiskaciju ili izuzimanje iz prometa, materijala i sredstava koji se uglavnom upotrebljavaju na izradi ili fabrikaciji robe, sumnjive da vrše prekršaj prava prema ovom zakonu.

2. Ukoliko nosilac prava podnese osnovane dokaze da kašnjenje u preduzimanju privremenih mera, iz stava 1 ovog člana, ima izgleda da se njemu izazove nepredviđena šteta, ili da ove mere ne mogu efektivne kasnije, sud može narediti i izvršiti one mere, bez prethodne najave i saslušanje treće stranke inaudita altera parte.

3. Procedure za naredbe preventivnih mera su ubrzane. Sud naređuje preduzimanje privremenih mera unutar sedam (7) dana od dana podnošenja zahteva.

4. U slučaju tužbe uz zahtev zbog neisplaćene kompenzacije, sud može doneti privremenu meru zabrane daljeg korišćenja zaštitnog predmeta.

Član 186 Obezbeđenje dokaza

1. Zahtevom nosioca prava koji ima osnovanu sumnju da mu je povređeno ekskluzivno pravo iz ovog zakona i da postoji moguća opasnost da se dokazi o povredi prava unište ili da će kasnije biti nemoguće da se obezbede, sud može narediti čuvanje i obezbeđenje dokaza.

2. Mere za čuvanje dokaza mogu obuhvatiti detaljni opis robe koja krše prava, uzimanjem uzoraka, ili fizičku konfiskaciju robe koja krši prava, inspektiranje mesta ili konfiskaciju dokumenata, inventara, bazu podataka ili ostale proizvode koje imaju dokaznu vrednost u prekršaju, saslušanje svedoka, imenovanje i saslušanje eksperata.

3. Ukoliko nosilac prava ima osnovane dokaze za kašnjenje preduzimanja mera iz stava 2 ovog člana i ima izgleda da mu se nanese nepredviđena šteta, odnosno da postoji evidentna opasnost za uništenje dokaza, sud može narediti i izvršiti takve mere, bez prethodne najave o i saslušanja treće stranke inaudita altera parte.

4. Naredba Suda za određivanje mera za čuvanje dokaza bez prethodne najave i saslušanja treće stranke, predaju se drugoj stranki u vremenu kada se ove mere sprovode, ako je to moguće, što pre nakon sprovedenih mera.

5. Procedure u vezi obezbeđenja dokaza, sprovode se u toku sedam (7) dana nakon podnetog zahteva.

6. U slučajevima kada se konstatuje da je zahtev nosioca prava za čuvanje dokaza bio neosnovan, ili ga da nosioc prava nije opravdavao, druga strana ima pravo da zahteva

6.1. vraćanje sekvestriranih stvari;

6.2. zabrani korišćenje dobijene informacije preko sprovedenih mera, prema ovom članu;

6.3. kompenzaciju za svaku povredu prouzrokovanu ovim merama.

7. U procedurama za čuvanje dokaza prema ovom članu, sud će se starati da konfidencijalna informacija stranaka zaštiti i da se takve procedure ne upotrebljavaju za loše namere, jedinom namerom da se uzme konfidencijalna informacija od druge stranke.

Član 187 Ubrzavanje procedure

Procedura u vezi povrede autorskih prava i ostalih srodnih prava je brza. Sud će odrediti seansu prvog saslušanja, ne kasnije od tri (3) meseca od dana prijema tužbenog zahteva.

Član 188 Nadležnost

1. Za procese u vezi povrede autorskih prava i ostalih srodnih prava, odlučuje nadležni Sud.

POGLAVLJE C MERE ZA SPROVOĐENJE ZAŠTITE

Član 189 Obaveza za davanje informacije

1. Tokom procedure u vezi prekršaja priznatih ovim Zakonom i, na odgovaranju obrazloženog zahteva od podnosioca zahteva, sud može narediti da prekršoc pruži potpunu informaciju o poreklu i mrežama raspodele robe ili kaznenih usluga.

2. Sud može da naredi da se informacija, koja se referišu stavu 1 ovog člana, da se osigura i od neke druge osobe koja:

2.1. poseduje robu koja povređuju prava na komercijalnom nivou;

2.2. koristi usluge koja povređuju prava na komercijalni stepen;

2.3. pruža usluge na komercijalni stepen u korišćenju aktivnosti koja krše prava;

2.4. predstavlja od strane bilo koje osobe iz podstavova 2.1, 2.2 i 2.33 ovog člana, koji je obuhvaćen u proizvodnju, raspodelu robe ili davanju usluga koja krše prava.

3. Svako osoba koja ne ispunjava obavezu na pružanju informacija, prema dispozicijama ovog člana, biće odgovoran za štete koja se mogu prouzrokovati od neuspšnog vršenja obaveza.

GLAVA XII KAZNENE DISPOZICIJE

Član 190

1. Novčanom kaznom od dve hiljade (2000) do deset hiljade (10.000) evra, kažnjava se pravno lice, ako u okviru svoje delatnosti ili u biznisu sa ostalim, bez dozvole koristi autorsko delo autora ili predmet iz srodnih prava.

2. Novčanom kaznom od petsto (500) do dve hiljade (2000) evra kažnjava se odgovorno lice pravnog lica kada vrši prekršaj napomenut u stavu 1 ovog člana.

Član 191

1. Novčanom kaznom od pet hiljade (5000) do dvadeset i pet hiljade (25.000) evra kažnjava se za prekršaj svako pravno lice, ukoliko u okviru delatnosti ili saradnje sa biznisom:

1.1. vrši bilo koju delatnost izbegavanja efektivno tehnoloških mera zaštite;

1.2. vrši delatnost otklanjanja ili promene elektronske informacije o realizovanju prava.

2. Novčanom kaznom od hiljadu (1000) do pet hiljade (5000) evra kažnjava se lice koji vrši prekršaj, određen u stavu 1 ovog člana.

Član 192

1. Novčanom kaznom ne manje od petsto (500) do dvadeset i pet hiljade (25.000) evra, kažnjava se za prekršaj svako pravno lice:

1.1. ako ne preda kompetentnom kolektivnom društvu, informaciju u vezi vrste i broja prodatih ili uvozenih sredstava za vizuelno ili tonsko fiksiranje, opreme za fotokopiranje, praznog tonskog ili odašiljača imidža kao i informaciju o prodanim fotokopijama, koje su potrebne za obračunavanje posebne kompenzacije;

1.2. ako ne preda kompetentnom Kolektivnom društvu izveštaje, informacije i programe na način i rokovima, onkako kako je predviđeno ovim zakonom, važne za obračunavanje posebne kompenzacije;

2. Novčanom kaznom od najmanje hiljadu (1000) do pet hiljade (5000) evra, kažnjava se lice koji vrši prekršaj iz stava 1 ovog člana.

Član 193

1. Novčanom kaznom od najmanje četiri hiljade (4000) do dvadeset hiljade (20.000) evra, kažnjava se za prekršaj društvo za kolektivno administriranje, ako:

1.1. ne vodi, ili negližentno se ophodi sa podacima i računovodstvom;

1.2. ne prenosi nosiocu prava, dohodak koji mu pripada od sakupljenih kompenzacija, od korisnika zaštićenih predmeta;

1.3. ne sprovodi zahtev za auditiranje finansijske delatnosti od strane nezavisnih auditora;

1.4. ne izvršava obaveze prema Kancelariji ili ne sprovodi mere koje mu je ova Kancelarija naredila, u otklanjanju nepravilnosti na radu,

2. Novčanom kaznom sa ne najmanje od hiljadu (1.000) do pet hiljade (5000) evra, kažnjava se za prekršaj iz stava 1 ovog člana i odgovorno lice društva za kolektivno administriranje prava.

Član 194

Konfiskovaće se dobijene stvari, izvršavanjem prekršaja iz gore navedenih članova.

Član 195

Procedura za prekršaj počinje zahtevom organa za inspektiranje, policije, oštećene stranke, društva za kolektivno administriranje ili Kancelarije.

GLAVA XIII ZAŠTITA STRANIH LICA

Član 196

1. Strana fizička ili pravna lica uživaju istu zaštitu autorskih i srodnih prava kao i mesna lica, ako se to podrazumeva međunarodnim sporazumom ili ovim zakonom, ili ukoliko postoji faktički reciprocitet.

2. Autori i strani izvođači uživaju istu zaštitu moralnih prava koja se ovim zakonom priznaju.

3. Strani autori umetničkih dela uživaju zaštitu ovog Zakona što se tiče obnovljene prodaje prava, samo ako postoji faktički reciprocitet.

Član 197

Autori

1. Zaštitu prema ovom Zakonu uživaju strani autori:

1.1. koji imaju stalno boravište na Kosovu;

1.2. u odnosu na njihova objavljena dela, po prvi put na Kosovu ili u roku od trideset (30) dana nakon što su objavljena na nekom drugom mestu;

1.3. odnosu na objavljena dela, prvi put na Kosovu;

1.4. odnosu na arhitektonska dela i likovne umetnosti, koja, na teritoriji Republike Kosovo su nepokretnina ili su integralni deo neke nepokretnine.

2. Ako se autorsko delo stvorilo od nekoliko autora, svi će oni uživati zaštitu prema ovom zakonu i, kada samo jedan od njih ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana .

Član 198

Izvođači

1. Zaštitu prema ovom Zakonu, uživaju strani izvođači:

1.1. koji imaju stalno boravište na Kosovu;

1.4. njihovo se izvođenje vrši na teritoriji Republike Kosovo;

1.3. interpretacija kojih je fiksirana u fonogramima koji uživaju zaštitu ovim Zakonom;

1.4. njihovo nefiksirano interpretiranje na fonogramu je obuhvaćeno u radiotelevizijskoj emisiji koja uživa zaštitu prema ovom zakonu.

2. Ako je interpretacija je stvorena od nekoliko izvođača, svi oni uživaju zaštitu prema ovom zakonu, i u kada samo jedan od njih ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana.

Član 199

Ostali strani nosioci srodnih prava

1. Zaštitu ovim Zakonom uživaju i ostali strani nosioci srodnih prava koji imaju stalno boravište ili sedište korporacije, registrovane u Republici Kosova.

2. Zaštitu prema ovom Zakonu ima i proizvođač fonograma, odnosno filmski producent ako je njihov fonogram ili film po prvi put urađen u Republici Kosova.

3. Zaštitu prema ovom Zakonu ima i izdavač što se tiče srodnih prava, ako se njegova edicija po prvi put objavila u Republici Kosovu ili u toku trideset (30) dana nakon objavljivanja na nekom drugom mestu.

4. Zaštitu prema ovom Zakonu uživa i odašiljač programa, emisije kojeg se prenose preko odašiljačke mreže koja se nalazi na teritoriji Republike Kosova.

5. Zaštitu prema ovom Zakonu ima i proizvođač baze podataka ako je ona napravljena po prvi put u Republici Kosova.

Član 200

Komuniciranje sa javnošću pomoću satelita

1. Zaštitu prema ovom Zakonu uživa autori i nosioci srodnih prava, kada njihovo delo ili predmet iz srodnih prava se komunicira javnosti preko satelita, ako se iz teritorije Republike Kosova i pod kontrolom i odgovornošću Audiovizuelna medijska usluga, šalju dotični signali programa u jednom lančanom, neprekidnom načinu komuniciranja koji vodi do satelita i ponovo na zemlji.

2. Zaštita prema ovom Zakonu postoji i kad se ne ispuni uslov iz stava 1 ovog člana, pod uslovom da:

2.1. se na Kosovu nalazi tačka preuzima veze od koje upravlja odašiljanje signala programa; ili

2.2. audiovizuelna medijska usluga za emitovanje programa vrši komuniciranje sa javnošću preko satelita, ima sedište korporacije, registrovane na Kosovu.

Član 201

Upoređenje rokova zaštite

Za strane nosioce srodnih prava koji uživaju zaštitu prema ovom zakonu, važe rokovi zaštite određeni ovim zakonom, ali se završavaju na dan kada prestaje zaštita u državi gde pripadaju kao državljanini ili gde imaju boravište i ne mogu trajati više od rokova predviđenim ovim Zakonom

Član 202

Lica bez državljanstva i izbeglice

1. Autori i nosioci srodnih prava koji nemaju državljanstvo ili kada se ono ne može verifikovati, uživaju istu zaštitu kao meštani, nosioci prava, ukoliko imaju stalno boravište na Kosovu.

2. Ako nemaju stalno boravište ili im se prebivalište ne može se verifikovati, uživaju istu zaštitu kao nosioci prava u državi, ukoliko imaju privremeno boravište na Kosovu.

3. Ako na Kosovu nemaju stalno boravište niti privremeno prebivalište, uživaju zaštitu na Kosovu kao građani države u koji imaju svoje stalno ili privremeno boravište.

4. Dispozicije ovog člana važe na isti način kao za autore tako i za nosioce srodnih prava, koji u skladu sa međunarodnim ugovorima ili zakonom Kosova, imaju status izbeglica.

Član 203

Faktički reciprocitet

Reciprocitet treba da dokaže ono lice koji se na to poziva.

GLAVA XIV PRELAZNE I ZAVRŠNE DISPOZICIJE

Član 204

1.Ovaj Zakon se sprovodi u odnosu na sva autorska dela, u odnosu na sve interpretacije izvođača kao i svih prenosa audiovizuelna medijska usluga, koje su do dana stupanja na snagu ovog Zakona, uživale su zaštitu na osnovu Zakona o autorskom i srodnom pravu br. 2004-45.

2.Ovaj se Zakon sprovodi u odnosu na fonograme i snimke fiksiranih na njemu, ako od fiksiranja,odnosno zakonske objave kao i davanja na raspolaganju za javnost, nije prošlo pedeset (50) godina, računajući od početka kalendarske godine, kada je ovaj zakon stupio na snazi.

3.Ovaj se zakon sprovodi u odnosu na videograme, audiovizuelna medijska usluga i izdanja izdavača, ukoliko su po prvi put fiksirani,emitovani ili objavljeni na zakonit način, nakon stupanja ovog zakona na snazi.

4.Počete ali nei dovršene procedure u vezi zaštite autorskih i ostalih srodnih prava, nastaviće se po proceduralnim dispozicijama ovog zakona.

5.Ugovori o prnosu prava, sklopljeni pre stupanja na snagu ovog zakona, ne mogu se izmeniti pod opravdanjem da trebaju biti u skladu sa ovim zakonom.

6.Sva stečena prava pre stupanja na snazi ovog zakona,ostaju nedodirljiva, dok, normativni akti društva kolektivnog administriranja prava, primennjivaće se i nakon stupanja na snazi ovog zakona i, harmonizovaće se sa dispozicijama istog,u roku od šest (6) meseci od stupanja na snazi.

7.Dispozicije ovog Zakona koje se tiču kompjuterskih programa i bazama podataka primenjuju se i na kompjuterskim programima i na bazama podataka, koji su stvoreni pre stupanja na snazi ovog zakona, ako se time ne dotiču ugovori sklopljeni stečenim pravima pre ovog dana.

8.Prijemom Republike Kosovo u Evropsku uniju, korišćenje prava za raspodelu, referisan u stavu 2. člana 24 ovog zakona, sprovodiće se primeniti za bilo prvu koju prodaju ili drugi transfer vlasništva na radnoj originalnoj kopiji, pripremljenoj bilo gde u Evropskoj uniji ili evropskoj ekonomskoj zoni.

Član 205

Stupanjem na snazi ovog Zakona, prestaju sve zakonske dispozicije Zakona o autorskom i srodnom pravu br. 2004/45 kao podzakonski akti koji proističu iz ovog zakona.

Član 206

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

**Zakon Br. 04/L-065
21. oktobar 2011.god.**

Zakon se objavljuje u službenom listu Republike Kosovo, na osnovu člana 80, stav 5. Ustava Republike Kosovo.